

הכל הייבין פרק א חגיגה

ר"ע מברשונה

פ"א הכל הייבין בראיה
כי פיל מכל נ"י פ"ב
יתנלו פרוטום פיל כל סמ
פ"ג ס"ג ימות כ"ח ס"ג
זמ"כ ס"ב מ"ה פ"ג ס"ג
הג"ה פ"ג ס"ג פ"ג ס"ג
כ"ח ס"ג

שנוי נוסחאות
פ"א ואנדרוניגוס כניס
והסמוס כניס ל פוסטוס
ונשיא דני ונשיא
ונשיא ח' ונשיא
משוחררין
כניס מ ש ח ר ין
הודור כניס כ'
והחיגר

תוספת חדשים
פ"א במסנה גשים
ועבדים עין
גישע טבח דלג הכן
דברי המוס' שכתבו לא שיד
לאקשויו אלא הי מוס'
לשן נכיש ותל קטן חרש
וכו' מ"ה ולל דקקט קטן
בלשן יחד משום סכא
דכני למיאר איזו קטן ולי
היו מני קעניס כרישע סכא
מוסף לשן הכנה סכא
כ"ל ודוק ונזהר ככית
כ"ע ל' דלג קטן נ"ה
לאו ק"י גניס דחייס
רשויי הויתו מרשע קעניס
דזמית דקקטל וכ"ל המוס'
דף ד' ד"ס גמר רשוי
כ"י ופי'. פ"ה:

ראשון לציון
פ"א חייבין כ"י כח
ה"ג נכ"פ דפסחים ע"ו
חייבין כ"י כח
במשנה ד"ח
נשים ועבדים כ"ו
ואשכחן נשים ג' ס"ק
דרכות פ"ג ס"ג פ"ג
דרכות ופי' יכ"ח:

תוספת רעק"א

פרק א א נאה א
במשנת חייבין
סחש"ו. אין מרזין סין
הכללות אפילו במקום
שנאמר בהן חוץ (כמ"ס
הרע"ב רמ"ז דעירובין)
דחא הוא ושירי המקמץ
(היינו ששלאבתו לקבץ
צואה כלבים לעבד בהן
עורות) והמצרף נחשת,
הבורס. ומי שאין לו
קרקע. ומיזו אי משום
הני לאו שורא דיה
ד מ ס ל דנומא קחשיב
מחוקי הני דמסולין
מאחר דבר אחר הוא
מיטום אומנתו וכו' ומטא
בשימא ליה לשי שאני

בביאה אינו בהבאה. והוא דקמקץ ומצרף נחשת ובורסי פסורים מן הראיה הכי איתא בסוגיא דף ד' ע"א בכרייתא. אחרים אומרים המקמץ וכו' שנאמר כל זכורך מי שיכול לעלות עם כל זכורך יצאו אלו שאינן ראויין לעלות עם כל זכורך (דכל אלו ריחם רע כדאיתא פ"ו מ"י דבתובות ואין יכולין לעלות עם הכבירים רש"י) והך דאין לו קרקע הוא שירא דר"א ב"פ דמסחים דף ח' ע"ב וילף לה מקרא ולא יחסוד איש את ארצו. ומטא ילפינן לה בסוגין דף ד' ע"ב מקרא דבתוב ונאח שמה והבאח שמה כל שישנו בביאה ישנו בהבאה וכל שאינו בביאה אינו בהבאה וכו' כ"ס שירי אבן הא דאצטרף קרא למטא ולא יליף לה כמשמו מקרא דבתוב ג' בשנה יראה לא יראה פני ריקס דאין הייב בקרבן א"כ ר"א פני דוקא בעורה היא (כמ"ס בתוי"ט) ומטא אמר לבינת בעורה. מ"מ נ"מ אם היה שזור ביום א' דהך ורואה פנים בקורה ונתחייב בע"ה. ובשאר ימי החי נטמא דאינו מביא קרבן בעוד שהוא פטא דבשעת הבאה בעינו ראוייה לביאה. והרמב"ם פ"ב ח"ב מה"ח כתב המקמץ כ"ו אע"פ שהם מאוסים מפני מלאכתן הרי אלו מטהרין גומם ומלבושיהם ועולים בכלל ישראל ליראות. וכ' בכ"ס דשמש לרבינו כיון דבלשון אחרים מיתניא משמע דרבנן פליגי עליהן ומחייבי נקמין כותיהו. ובשם הר"י קורקוס כתב דאחרים אלא משמעו אלא בעתם בסמיכות מפני שאי' לעלות עם כל זכורך אבל בכישרו מלבושיהם הרי הם כשאר כל אדם. והך דאין לו קרקע השמים הרמב"ם ולא הביאה וכבר תמה במ"ל דלמה השמים הרמב"ם מפני שאי' לעלות עם כל זכורך. והך דאין לו קרקע השמים הרמב"ם ולא הביאה לנסרי אלא דמרכתיב ג"כ באזניהם ע"כ דבא למעט חרש באזן אחד: [אנת ב] בהרע"ב ד"ח חוץ מהרש. שאין לו שמיטה נמורה. תמיה לי דבסוגין מביאי דמקרא למען ישמעו לא משמעו רק חרש נאות ד' בהרע"ב ד"ח ומטמוס. אין העבדים הייבין בה. לפ"ו היה הציו עבד והציו ב"ה הייב בראיה פשים צד חירות אבל בסוגין מביאי דמקרא משום דבתוב אל מני הארון ד' מי שאין לו אלא ארון יצאו לו שיש לו ארון אחר עיי"ש: ואף דלפי פ"א ב"פ דגישין דכופין את רבו לשהירו הציו עבד והציו ב"ה הייב בראיה מ"ס נ"מ לדינא חיבא דהעבד הוא סריס דאין כופין לרבו דמפרי מראיה ז"כ לא חויל להרע"ב להשמים דבר זה ופי' מ"ס בגליון תוספתא פ"ג ד' דברכות: נאות ד"ה בתוי"ט ד"ה נשים: ועוד דקמץ

כאשר השלים לדבר על הזמנים הוכותיהם. וכל מה שנחבר אליהם חתם הענין במסכת חגיגה. שענינה בחובת שלש רגלים. והניחה לאחרונה. בשביל שאינו ענין כללי. בשביל שאינו חובה אלא על הזכרים כמ"ש (שמות כ"ג) יראה כל זכורך. רמב"ם:

פרק א הכל הייבין בראיה. כחב הר"ב והכל לאחוי מי שחליו עבד וחליו בן חורין. ואן קן סלכה. דמחיה הוי מקמי הא דרבינא בדף ד' לדייק מדתן בסיפא ועבדים שאינם משוחררים. ולתני עבדים מאן שאינם משוחררים אלא שאינם משוחררים לגמרי ומאן יהו מי שחליו עבד וחליו בן חורין. ואמרינן בגמ' בריש פרקין כאלו במשנה ראשונה. כאלו במשנה אחרונה. כלומר מ"ה פ"ד דגישין דמשנה ראשונה אמרו ב"ה עובד את רבו יום אחד. ואת עלמא יום אחד. ובאחרונה חזרו לאורות כדברי ב"ש.

דטופן אח רבו לשחררו. ולפיכך למשנה ראשונה עבדין ליה תקנה במלות. שהוא חייב בהן מספק מדברי סופרים. ולמשנה אחרונה אמרו שלא יעשה המלוה. כי היכי שנוכל למהר לרבו שיחמרט כדי שלא יתגע מן המלוה. וזה טיפא הרמב"ם הכל לרש"י הסטה בהפך. דלמשנה אחרונה דטופן לשחררו הוי כאלו משוחרר ולפיכך חייב. וכשיטה זו כתב הר"ב ברפ"ה דפסחים: חייב מחרש. כתב הר"ב והע"פ כו' וכתוב בתריס למען ישמעו וכו' בפ' הקהל. וילפינן רשאי רשאי. גמ'. ומתני דקתני חרש סתם והתקן במשנה ב' פ"ק דהרומות חרש שדברו בו חכמים בכל מקום אינו לא שומע ולא מדבר. הא אמר' בגמרא דמתני ססרי מתסרל [וה"ק] וכו': [שומרה פרשתו ברפ"ק דתצומת:] נשים ועבדים. יש להקשות דכולהו מני בלשון יחיד מן מנשים ועבדים. ואשכחן במ"ג פ"ק דברכות נשים ועבדים וקפטיס. וקמץ האשה והעבד. ולא הביעתי דברי המוס' שכתבו ו"ל לא שיד לאקשויו אמאי חני נשים לשון רבים. ותנא קמן חרש לשון יחיד. כדדייק פ"ק דגדה גבי קטעת והכא קמני אשה. דהכא חרי עניי. ולא דמי חד לאוידך. דחרש ושטה פטור מכל המלוות בדאמר לקמן. וקמץ לא יענין דפטור מקרא רק מק"ו דנשים פטורות דכתוב זכורך. טפליס לא כ"ס דהכי דייקין בפ"ק דקדושין טפליס חייבין נשים לא כ"ס. עכ"ל. וקשוי לי דהתם בקטעת ואשה טפי הוה חרי עניי. דקטעת לענין מילין ואשה לענין עיגון. כמו שהוא ברפ"ו דעריות ועוד דקמץ דפטור מטעם שוטה דפטור מכל המלוות כמ"ס הר"ב והכי איתא צברייתא בגמ'. ול"ע: ועבדים. כתב הר"ב דכל מלוה כו'. מפורש ברפ"ג דברכות: והסומא. כתב הר"ב דכתוב צבא כל ישראל

שהן פטורין מכל המלוות וקמץ שנוכל לאחא בידו של חביו ולעלות מירושלים לחר הבית חביו מייב להעלותו כדי לזכור צמלות. כדאמר ב"ה לקמן בכתבתי: ומוטמוס ואנדרוניגוס נשים ועבדים שאינן משוחררין. כל הני אמציעו מזכורך פרט למומטוס ואנדרוניגוס ונשים. שאינן בכלל זכורך. וכל מלוה שאין נשים חייבות בה ע"ה העבדים חייבין בה. ועוד הכי הוה רומר צבוא כל ישראל לראות. ועבדים לאו בכלל ישראל עינא: החיגר והחולה והזקן ושאינו יבול לעלות ברבליו. מירושלים לעזרה. כגון שהוא (* משוגע צוחר. כל הני ילפינן להו מדכתוב שלש רגלים ילאו אלו שאינן יכולין לעלות צרגליס. והסומא. דכתוב צבוא כל ישראל לראות כהם

(* כ"ס נעתיב דיר וכ"ס נכון ופי' גמ'. ונד' ירווח בה מעויר וכ"ס נד' פלוג' ונד' קהל'א בה טעונה וא"כ כלל דספוסים. וע' תלמי.)

פרק א הכל הייבין בראיה. צמלות יראה כל זכורך. שטרך להתרחות בעזרה צרגל. והכל לאחוי מי שחליו עבד וחליו בן חורין. ואין קן סלכה. שמי שחליו עבד וחליו בן חורין פטור מן הראיה. מפני לד עבדות סבו: חוץ מהרש. והע"פ שהוא מדבר. והפי' חרש צלוא אמת פטור. דכתיב (דברים ל"א) צבוא כל ישראל לראות את פני ה' וכתוב בתריס למען ישמעו. פרט למי שחליו לו שמיעה נמורה. והשומע ואינו מדבר ממי פטור דכתיב ולמען ילמדו: שוטה וקמץ. דלחו בני חיובא ננהו.

מסכת חגיגה
פרק א הכל הייבין בראיה. חייבין מחרש. שוטה. וקמץ. ומוטמוס. ואנדרוניגוס. ונשים. ועבדים שאינם משוחררים. החיגר. והסומא.

ואשכחן במ"ד פ"ה דצ"ק דתני כולו בלשון יחיד. חרש שוטה וקמץ האשה והעבד. ולא הביעתי דברי המוס' שכתבו ו"ל לא שיד לאקשויו אמאי חני נשים לשון רבים. ותנא קמן חרש לשון יחיד. כדדייק פ"ק דגדה גבי קטעת והכא קמני אשה. דהכא חרי עניי. ולא דמי חד לאוידך. דחרש ושטה פטור מכל המלוות בדאמר לקמן. וקמץ לא יענין דפטור מקרא רק מק"ו דנשים פטורות דכתוב זכורך. טפליס לא כ"ס דהכי דייקין בפ"ק דקדושין טפליס חייבין נשים לא כ"ס. עכ"ל. וקשוי לי דהתם בקטעת ואשה טפי הוה חרי עניי. דקטעת לענין מילין ואשה לענין עיגון. כמו שהוא ברפ"ו דעריות ועוד דקמץ דפטור מטעם שוטה דפטור מכל המלוות כמ"ס הר"ב והכי איתא צברייתא בגמ'. ול"ע: ועבדים. כתב הר"ב דכל מלוה כו'. מפורש ברפ"ג דברכות: והסומא. כתב הר"ב דכתוב צבא כל ישראל

דפסר

שהם באים להרחיב כך הם באין לראות הר קדשו וצויה שפינתו. לאפוקי סומא. ואפילו בעיני אחת. שהרי אין ראייתו שלמה: שלש רגלים. הראוי לעלות ברגליו חייב הכתוב. וכיון גדול פטור מן התורה קטן נמי לאו בר תנך

והחולה. והזקן. ומי שאינו יכול לעלות ברגליו. איזהו קטן. כל שאינו יכול לרכוב על כתפיו של אביו. ולעלות מירושלם לחר הבית. דברי בית שמאי. ובית הלל אומרים כל שאינו יכול לאחוז בידו של אביו ולעלות מירושלם לחר הבית. שנאמר שלש רגלים: ב בית שמאי אומרים הראייה שתי כסף. וחגיגה: מעה כסף. ובית הלל אומרים: הראייה מעה כסף. וחגיגה שתי כסף: עולות במועד באות מן החולין.

הוא: ב הראייה שתי כסף. גדול הבא לראות נריך להביא עולה. שנאמר (שמות כ"ג) לא יראו פני ריבן. ואינה פחותה משתי מעות כסף. שהם משקל ל"ב גרעני שעורה מן הכסף הרוף: וחגיגה. שלמי חגיגה. שהמרה תורה (שמות י"ג) וחונס אוחו חג לה' כלומר הביאו שלמי חגיגה. אין פחותים ממנה כסף. ואע"פ שאין לראיה ולחגיגה שיעור דכתיב (דברים ס"ו) איש כמתנת ידו. חכמים נחנו בהם שיעור למטה שלא יביא פחות מאלו: הראייה מעה כסף וחגיגה שתי כסף. לשלמים יש

ובתרא סי' מ"ה ע"פ ה"ג
ב בשמ"א ז' פ"ג ובה"א
מ"ה ע"פ ה"ג פ"ג ס"ג ע"פ
ג עולות במועד ז' פ"ג

שנויי גוסהאות
והחולה. כתיב וכל
א"י החולה. וכל שאינו
כתיב וכל שאינו
במשנתו וכל שאינו
הפיו. דל"ב גרעני קוביא
א"י וכל שאינו כתיב
דבריו ביש: ד"ג וכל
בדברי. ובה"א כתיב
בד"א. שלש רגלים.
כתיב אל. רגלים תהו
לי בשנה. ורגלים
נמשך ונמשך: והחגיגה
וע"י ד"ס. ובה"א.
ד"ג כתיב: כתיב וכל
כתיב ובה"א. מעה כסף.

תוספת רעק"א
ד פ"ג ע"פ ה"ג
הרע"ב פרק ה' ס"ב
דאבות:

אור גדול
פ"א ב בשנה אידון
קטן כו'. אבל
מבוא ואילך אפי'
שאינו חייב מן התורה
הפילו חכמים על אביו
ועל אמו לחנכו במצות.
רש"י ועין מג"א (ס'
שמ"ג ס"ק א').

לקוטים
כתיב ד"ה הראייה
וכו' שלמים יש בהן וכו'
אין זה עיקר הטעם דכ"ה
אלא דכ"ה מייחס טעמא
לסברתם משום דכ"ה כולל
כליל ובהא קא מהדרי כ"ה
דאי מהא טעמא איספח
ה"ב ערופא דלית בה
ר' לביעות אכל עיקר
ה"ה דכ"ה דתגיה
יבט לפני ידיו קודם מ"ה
דכתיב וישלח את עניו בני
ישראל וכו' ועל"ז דכ"ה
כתיב נמי עולות ס"ל דלאו
עולות ראיה הואי אלא עולות
תמיד (ט"ל):

כתיב ובה"א. מעה כסף.
ד פ"ג ע"פ ה"ג
הרע"ב פרק ה' ס"ב
דאבות:

כתיב ובה"א. מעה כסף.
ד פ"ג ע"פ ה"ג
הרע"ב פרק ה' ס"ב
דאבות:

כתיב ובה"א. מעה כסף.
ד פ"ג ע"פ ה"ג
הרע"ב פרק ה' ס"ב
דאבות:

לפיכך הן מרובין מן הפולות שאין בהן אלא לגבוה. וחזן מעולה ראייה ושלמי חגיגה האמורים במחניהן עוד היו לריכוס להביא מין אחר של שלמים. והן נקראים שלמי שמחה. דכתיב (שם ל"ו) וזבחת שלמים ואכלתם שם ושמחתם ושלמי שמחה הללו לא הוזכרו כאן. ולא נחמו חכמים בהם שיעור. ושנים חייבות בהן כחכמים דעל השמחה לנטו נשים. דכתיב (שם י"ד) ושמחת אתה וציתך: עולות במועד באות מן החולין. מהני חסורי מיחסרא והכי קמי עולות נדרים וכדכתיב במועד צלות ביו"ט אינן צלות. ועולת ראיה בזה אפי' ביו"ט אפי' דיש לה תשלומין כל ז' עיקר מלכות ביו"ט ראשון. וכשהיא בזה אינה בזה אלא מן החולין. ושלמי שמחה באים מן המעשר. כלומר שיכולין להביא שלמי שמחה ממונות של מעשר שני. דשלמי שמחה אינן מוצה במקום שיש בשר. והרי יש לו מעות מעשר שני להוציא בירושלם. הלכך יקנה בהם שלמים ויאכל. אבל חגיגת יום טוב בירושלם. הוא דבר שבחובה אפי' יש לו בשר הרבה. וכל דבר שהוא משום

יבין תפארת ישראל יבין

מירושלם לחר הבית. שהוא תלם. וה"ה בחלם מלעולות מעירו לירושלם: י) אביו דנקט לאו זוקא. אלא ר"ל שהילך הלם כל כך עד שכשישאל אביו או אחר על כתפו מירושלם לחר הבית לא יתראה הילך. או יזיק לו האויר במקלה או זוקא פטור מראייה: יא) ולא נקט לעזרה. דקמ"ל אף שרק עליית ההר קשה עליו ולא ריחוק המקום: יב) ומלח קאמר פעמים. משמע הליכת רגל לעזרה מירושלם: יג) דכל זכר בישראל חייב להביא כשעולה לרגל ב' בהמות. או לעולת ראיה וא' לשלמי חגיגה. ומאזה [הקריבן ביום ראשון. ומלבד זה חייב לאכול בשר שלמים בכל יום.

וזה נקרא שלמי שמחה [רמז"ס חגיגה פ"א ועתה ר"ס ד"ה א']. וקאמר הכא דעולה ראיה נריך שיהיה שיה' ב' מעה כסף: יד) ר"ל בהמה שנקריב לשלמי חגיגה: טו) מינו מלאורייתא אין להם ביעור: טז) חסורי מחסרא וכו', עולות. יז) מהן שרק בזה"מ צלות שיכול להקריבם או. אבל ביו"ט לא יקריבם. וכן אותן נדרם כל השנה. אבל עולת ראיה בא אפילו ביו"ט. ואף שיכול להקריבו כל ז', עכ"פ עיקר מלוותו ביום ראשון של חג. ושייכן מביא רק מן החולין. או נ"ל דה"ק עולות אפילו אותן שרק במועד צלות דהיינו מדרים ומדבות. ואינן מוצה כל כך אפי' צלות רק מחולין. מכ"ה

הכל הייבין פרק א הגיגה

ד ישראל יצאון י"ח
 ס. מ' יובלתי מחמת ס"ה
 ח"ל יצאון מ"ג ח"ג ל"ג
 כ"ט ס. מ' י"ז מ"ג
 חגיגה ס"ג: ד' מ' שיש לו
 פ' מ"ג. מ' מ' מ' מ' מ'
 ו' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 כ"ה יובל מ' מ' מ' מ' מ'
 ר"ל ד' מ' מ' מ' מ' מ'
 מ' יובלתי מ' מ' מ' מ'
 חגיגה ס"ג ס"ג. מ' מ' מ' מ'
 ס"ד :

של פסח. כחז הר"ב חבל חגיגה י"ד בזה מן המעשר דרשות
 היא ולא חובה. כמ"ש הר"ב במשנה ג' פ"ו דפסחים: ובית הלל
 אומרים מן המעשר. כחז הר"ב בטופל מ'ו. אם יש לו חולין הרבה
 כו' חבל בעולת רחיה לא תכן מן החולין [ל"ל המעשר] דלמה טופלה
 יציא מעה כסף. רש"י. ומ"ש הר"ב
 מציא בהמה אחת לחגיגה מן החולין
 לאו דוקא. כמ"ש במשנה ה' בס"ד
 ובפי' הרמב"ם ל"ל אינה בזה חלה
 מן החולין: ד' ישראל יוצאין ידי
 חובתן בכרדים ונדבות כו'. שהתנדבו
 כל הקנה וכשעולין לירושלים כרגל.
 מציאין אותם ומקריבין לימוריהן.
 והבשר נחלב לצפלים. וילאין בהן מטוס
 שמחה אם יש בהם צער לשווע.
 ומטוס דבשי למתי סיפא והכתיב
 בחטאות וכו'. נקט ברישא ישראל.
 רש"י: ובחזרה וטוק. המורמים להן
 משלמי עולי רגלים. רש"י: ולא
 בעופות כו'. פירש הר"ב דכתיב
 ושמחת בהנך כו' ממי חגיגה בזה
 מהן ילאו עופות ומנחות כו'. הכי תיבא
 ול"ק דהא אלטרין בחנך ולא בלשנך.
 כמ"ש הר"ב במשנה ז' פ"ק דמועד
 קצין. דתירלו הוסי'. דתרווייהו במציאין
 מינה דלכתוב בחג. א"כ תנא ס"ל כלידך עממא דהתם. וכדכתבו
 ס"ס בס"ד. חבל קריא דמנחות למה לי למשועא הא בזמנתה נזיפה
 דמריבין כל מיני שמחת לא מניין לרצוי חלה של צער. כדאמר מר
 ותו קריא לי דהאי אומר מר צפ' ערבי פסחים דף ק"ט יליף
 לה מדכתוב וזכחת שלמים ואללת. וידוע שאין זכחה חלה בזהמה.
 דעוף נמלק. ומסתברא דהיינו דבגמרא עלה דברייתא. רב אשי
 אומר מושמחת נפקא. ילאו חלו שאין בהן שמחה. [שב ראייתו בירושלמי חבל לא צעופות ולא במנחות דכתיב זבח]: ד' אובלים
 שם התואר. כד"ל [ישעיה ג"ה] ונתן זרע לזרע ולחם לחובל: מביא שלמים מרובין. בגמרא מביא מייתי לה הא לית ליה
 וקאמר דטופל מעות חולין למעות מעשר בני ומציא פר גדול. דלא צעין חלה שיהא לו בעור דמי חכילה רחשונה מהחולין. ומהאי
 טעמא פירש הר"ב ורש"י שלמים שלמי חגיגה. וכ"ש שלמי שמחה דטולו מן המעשר: ועולות מועטות. עולות ראייה. רש"י: מביא
 עולות מרובות. דכתיב הים כמחנת ידו. רש"י: [ן מי שלא חג. פירש הר"ב שלמי חגיגתו ועולת ראייתו. וכ"פ הרמב"ם. חבל
 שלמי שמחה כל הימים חייבים בשמחה. ולפיכך לא שייך לומר בהם שהם השלומי הראשון: דחוגג את כל הרגל. דהניח והגוס חובו
 חג לה' שבעת ימים יכול יהא חוגג והולך כל שבעה ח"ל אותו אותו חתה חוגג. ואי חתה חוגג כל שבעה. א"כ למה נאמר שבעה
 לחטומין

והשלמים מן המעשרים. יום טוב הראשון
 של פסחיה. בית שמואי אומרים מן החולין.
 ובית הלל אומרים מן המעשרים:
 ד' ישראל יוצאין ידי חובתן בנדרים.
 ונדבותיה. ובמעשר בהמה. והכהנים
 בהמאות. ואשמות. ובבכורים. ובחזה
 ושוקין. אבל לא בעופות. ולא במנדחותיה:
 ק' מי שיש לו אובלים מרובים. ונכסים
 מועטים. מביא שלמים מרובים. ונכסים
 ועולותיה. מועטות. נכסים מרובים. ואובלין
 מועטין. מביא עולות מרובות. ושלמים
 מועטין. זה חזה מועט. על זה נאמר. מעה
 כסף ושתי כסף. זה חזה מרובים. על זה
 נאמר [דברים ס"ו] איש כמתנת ידו כברכת ה'
 אלהיך אשר נתן לך: ק' מי שלא חג ביום
 טוב הראשון של חג. חוגג את כל הרגל.

מטוס חובה אינו בזה חלה מן החולין ולא מן המעשר: ביו"ט
 הראשון של פסח. ה"ה ליו"ט ראשון של שאר רגלים ולהשי נקט
 פסח. לפי שיש ערב פסח חגיגה אחרת נשחיתה חבורה הפסח
 מרובה היו מציאין עמו חגיגה כדי שיהא הפסח נחלב על הכזבע.
 והשמועין מהני דחגיגה יו"ט עלמו
 הוא דאינו בזה חלה מן החולין. חבל
 חגיגה י"ד בזה מן המעשר: ובה"א
 מן המעשר. בגמ' פריך אמאי דבר
 שצרכה היא וכל דבר שצרכה אינו
 בזה חלה מן החולין. ומשני בטופל.
 שמחבר מעשר עם חולין ומביא אם
 יש לו חולין הרבה ואין לו סיפק
 בצמחה אחת מציא בהמה אחת לחגיגה
 מן החולין והשאר ממועות מעשר בני.
 והע"פ שכל הצרות ביו"ט ראשון הם
 חגיגה עליהן. מ"מ סבירי ב"ה דמועד
 להביא הבהר מן המעשר. הואיל וכבר
 ילא ידי חובתו ברהשונה מן החולין:
 ד' יוצאין ידי חובתן. של שלמי
 שמחה: בנדרים ונדבות ומעשר
 בהמה. דכתיב [ס"ו] ושמחת
 בחנך. לרבות כל מיני שמחת דקרא
 לא צפי חלה שמחה. ואמר מר חין
 שמחה חלה בצער. והאי צער הוא:
 אבל לא בעופות ולא במנחות. דכתיב ושמחת בחנך. אחרת
 תורה עשה שמחה ממי חגיגה בזה מהן ילאו עופות ומנחות
 שאין חגיגה בזה מהן: ד' אובלין מרובין. בני בית מרובין:
 מביא שלמים מרובין. שלמי חגיגה רבים לפי האובלים שיש
 לו: ק' מי שלא חג. שלא הביא שלמי חגיגתו ועולת ראייתו:
 ויום

עליהן ממועות מעשר. ומציא פר גדול: ב' ידו חובה שלמי שמחה:
 כא בשלמים שגדר כל השנה. בלשון כרי זו או הרי עלי, שכולן
 מציאין כשעולה לרגל, ומקריבין האימורין, והבשר נחלב לצפלים:
 [בב] [לכוי נקט חטאות ואשמות לשון רבים ונכור לשון יחיד. דמעלות ואשמות
 מציאין בעליהן לערה, והכסן מקבל חלקים רבים מכמה חטאות ואשמות.
 משא"כ בכור וחזה וטוק, הכלים נותן לכתן אחד. ואינו מלי שיתנו כרבה
 לכתן א']: [בג] שקבלו מהשלמים שהקריבו ישראל צהג. וטעם כולוהו,
 דשלמי שמחה יליפין מדכתוב ושמחת, ואין שמחה רק בצער קרבותה,
 כו' שאינו הני בני: [כד] דאין בלשלתן שמחה: [כה] בני בית מרובין:
 כו' שאינו נשיר: [כו] שלמי חגיגה מרובים. ואף שכתבו מועטין
 יוסף עליהן ממועות מעשר כנעיל: [כה] עולות ראייה: [כט] במשנה
 ז': [ל] שלא הביא או עולתו ושלמי של יו"ט:

י כ י ן

עולת ראייה שהן חוב וכל שצרכה בזה רק מחולין [כסוף פ"ו דמנחות]
 ולא אב"ו רבינו גאון זוקל כך במועד דקטע מתנין, קאי לכתו ולכתו,
 וכל עולות שמועד, ואותן שמועד בנות וכו'. ובלפע"ד ראייה לדיק,
 כדאכתן דכותיה [גדה דל"ו ב'] המקשה נדס, דר"ל נדס נדס, ע"ש. וכן
 [שהרות פ"ט מ"ג] מקין עמאין, דר"ל עמאין עמאין וכו' [ע"ס]: [ו] ר"ל
 שלמי שמחה יוכל להביא מדמי מעשר שני, דשלמי שמחה הינן חובה
 כשים לו צער משאר קרבותה: [יח] ר"ל שלמי חגיגה שצביא אז.
 וה"ה שלמי חגיגה דשאר יו"ט, רק דיוקא קמ"ל, דדוקא שלמי
 חגיגה אז, הא שלמים שצביא ערב פסח כדי לחבל אחריו הפסח
 על השווע. כ"ע מורו דבזה חף ממועד: [יט] לא צביא חבל
 ממועד, דהרי דבר שצרכה בזה רק מחולין. חלה אם יש לו בני
 בית מרובים, ואין די לחילתן שלמים של ב' מעה כסף, יוסף

תפארת ישראל

עולת ראייה שהן חוב וכל שצרכה בזה רק מחולין [כסוף פ"ו דמנחות]
 ולא אב"ו רבינו גאון זוקל כך במועד דקטע מתנין, קאי לכתו ולכתו,
 וכל עולות שמועד, ואותן שמועד בנות וכו'. ובלפע"ד ראייה לדיק,
 כדאכתן דכותיה [גדה דל"ו ב'] המקשה נדס, דר"ל נדס נדס, ע"ש. וכן
 [שהרות פ"ט מ"ג] מקין עמאין, דר"ל עמאין עמאין וכו' [ע"ס]: [ו] ר"ל
 שלמי שמחה יוכל להביא מדמי מעשר שני, דשלמי שמחה הינן חובה
 כשים לו צער משאר קרבותה: [יח] ר"ל שלמי חגיגה שצביא אז.
 וה"ה שלמי חגיגה דשאר יו"ט, רק דיוקא קמ"ל, דדוקא שלמי
 חגיגה אז, הא שלמים שצביא ערב פסח כדי לחבל אחריו הפסח
 על השווע. כ"ע מורו דבזה חף ממועד: [יט] לא צביא חבל
 ממועד, דהרי דבר שצרכה בזה רק מחולין. חלה אם יש לו בני
 בית מרובים, ואין די לחילתן שלמים של ב' מעה כסף, יוסף

עולת ראייה שהן חוב וכל שצרכה בזה רק מחולין [כסוף פ"ו דמנחות]
 ולא אב"ו רבינו גאון זוקל כך במועד דקטע מתנין, קאי לכתו ולכתו,
 וכל עולות שמועד, ואותן שמועד בנות וכו'. ובלפע"ד ראייה לדיק,
 כדאכתן דכותיה [גדה דל"ו ב'] המקשה נדס, דר"ל נדס נדס, ע"ש. וכן
 [שהרות פ"ט מ"ג] מקין עמאין, דר"ל עמאין עמאין וכו' [ע"ס]: [ו] ר"ל
 שלמי שמחה יוכל להביא מדמי מעשר שני, דשלמי שמחה הינן חובה
 כשים לו צער משאר קרבותה: [יח] ר"ל שלמי חגיגה שצביא אז.
 וה"ה שלמי חגיגה דשאר יו"ט, רק דיוקא קמ"ל, דדוקא שלמי
 חגיגה אז, הא שלמים שצביא ערב פסח כדי לחבל אחריו הפסח
 על השווע. כ"ע מורו דבזה חף ממועד: [יט] לא צביא חבל
 ממועד, דהרי דבר שצרכה בזה רק מחולין. חלה אם יש לו בני
 בית מרובים, ואין די לחילתן שלמים של ב' מעה כסף, יוסף

תוספת חרשים

ד' במשנה ולא נעושת מ"ש הקי"ט מהכיה דפסחים דף ק"ע י"ט. ונ"ס ס"ח
 שביא ח"כ הכל בתוס' ד"ה מ' שמוע' י"ט. מ"ה:

ראשון לציון

ד' ת"מ ס"ה ולא נעושת כו' בזה ראייתו בירושלמי חבל לא בעופות ולא במנחות
 דכתיב זבח וכו' חוסי חגיגה מ: ד"ה מ' שמוע' לוי' צוהיל דבירושלמי חבל
 חבל

הכל הייבין פרק א חגיגה

הן הן גופי תורה. ונמשכין ונמשכין חוץ; כימי' ה'. גופה של תורה.

לקומים
במשנה הפרשן מן הסוכה. שפירש ליק אלה פסוק. אמרתי שלל פירש גמרי בין שבתחיל פסוק פירש כגון שיואל מדבר הלכה לדבר מקרא או מתלמוד לגימט המעשה לדר כדלמרי' נש"כ הייט מטוה ובעל הון עבד כהנ' בנ"א (ט"ז): ר' בבשנה בהררין וכו' הא דלא כילעכוו כהני היתר דריס וליהתי היתר מריס והלכות שבת פורקין כלומר משום דלא דמי דהיתר דריס עיקרו פורה בלתי אכל ל' מ' כהנ' כהני' אלא דריס כהנ' איהו הלכות שהלכות בשעתו כמ"ס הר"ב וכו' כהנ' כהנ' רמז רחוק (ט"ז): חיי"ט ד"ה בהררין וכו' דללו' ה' וכו' כלומר אל"ג דללו' תניב קרא אחרי"א ולא ילין מן הכסף וכו' כל ז' לעור עליו כ"י לאין. ועשה נמי מכל הלילה ע"י הקל: בא"ד כלומר מחול כ"כ חקום י"ח קך אכל רמז י"ז פ"י לפרשת שמחה (ט"ז):

לכדתי' נפש חמה נפש. (שמות כ"ח) מנזן ט'. ויליף לה חגיגה דכאן מנתיב' דדמי ולדות דלעיל מיניה. והעבודות. להולכה הדס. דלע"ג ["שהיא עבודה] שאפשר לבטלה. שיחשוב בלד המזבח וזרק. אפ"ה דין עבודה יש לה לכל דברי עבודה לפגול וכו'. על מי שישמכמי'. הן הן גופי תורה(ה): ויליף מדכתיב והקריבו. וזו קבלה

הקרבנות: הן הן גופי תורה. בגמרא מפרש לכן וכן גופי תורה קאמר. כלומר בין אותן שאין להם על מה שיחמכו ובין אותן שיש להם על מה שיחמכו בין אותן שכן כהררים התעין כבערה. אלו ואלו גופי תורה:

הדס היא שהרי לאחר שחיסה לאמר. ואין הולכה אלא ח"כ קבל. ואפקה בלשון הולכה. לומר דהולכה עבודה היא. וטהרות. דתיג' (ויקרא י"ד) ורחץ את בשרו וכו'. מים שכל גופו עולה בן. וכמה הן וכו'. ועומאות. לכעדה מן השרץ. ויליף דכתיב (שם י"ח) כל הנוגע בהם. וכתיב (שם) כל אשר יפול עליו מהם הא כילד עד שיגע במקלחו שהוא כטלו שערו חכמים כבעדה. שכן חומט החלחו כבעדה. ["ועיין מ"ס ברפ"ז דגדה]. ועריות. לבחו מאונסחו. דלא כתיב. ואחיהו סנה הגה. זימה זימה. כמ"ס בריש יבמות כס"ד:

יבין תפארת ישראל יבין

מאטסמו דלא כתיבא: מוד' דלע"ג דכולהו אין מפורשין, נלמדו בלימוד חזק: מה' ר"ל בין המפורשין או הכרמזין כולן גופי תורה ונקט (כולהו כהנ' חגיגה):

הלכתא גבירתא. כללא דפרק א'

פרק א' מ"א ב' שלשה מצות עשה נצטוו ישראל בכל רגל מג' רגלים ואלו הן הראייה והחגיגה והשמחה, הראייה היא שגראה פניו בעורה ביום טוב הראשון של חג ויביא עמו קרבן עולה שנה או מבחמה וכשבא לעולה ביום א' ולא הביא עולה עובר בעשה דיראה כל זכורך ובל"ת דלא יראו פני ריקם ואינו לוקח דלא עשה מעשה. החגיגה היא שיקריב שלמים ביום א' בבא ליראות והשלמים רק מבחמה. ונשים ועבדים פסורים מראייה וחגיגה וכל האנשים חייבים חזק מחרש אפ"י שהוא מדבר ואפילו חרש באונן אחת וכן הסימא אפ"י בעינו אחת וכן החבר אפילו כרגל אחד והאלם אפ"י שהוא שומע, ושומע וקטן ומטא וערל וכן הוקן והחולת הדרך והזנוג מאד שאינם יכולים לעלות על רגליהן ושומעום ואנדרוניגום שהן ספק אשה ותצוי עבר וחגיגו בן הורין. וכל קטן שיכול לאחו בידו של אביו ולעלות מירושלים לחר הבית אביו חייב להעלותו ולהראות בו לחגבו בצמות, משא"כ בקטן חגר או סימא או חרש אפ"י בא' [כנ"ל באנשי'] אפ"י שראוי לרמאה. ואפ"י דמראו אין שיעור לראייה וחגיגה דכתיב איש כמתנת ידו מדי' הוא שלא יראה קרבן עולה ראיהו שהות משה כסף כסף ולא שלמי חגיגה שהות משה שתי כסף ומצוה להביא כפי עשרו, וכל החייב בראייה חייב בחגיגה. והשמחה הוא שיקריב שלמים יתר על שלמי חגיגה ולא נתנו הכמים בהן

שיעור וכולן חייבין בשמחה אף הנשים חזק מחרש שומע וקטן וערל ומטא: מ"ג ד'. שלות ראייה אינה באה אלא מן החולין, משא"כ שלמי חגיגה באות מסעות מעשר שני מעורבות עם מסעות חולין והוא שיהי' שיעור אכילה ראשונה מהחולין. ויוצא ידי שלמי חגיגה במעשר בהמת ואין מביאין אותו ביום ג' נזירה שמא יעשר ביום ג'. והנזירות ידי שלמי שמחה יוצא בגדרים ובגדרות ובמעשר בהמה, והכהנים בחסאת ובאשם ובכבוד ובחזו ושוק, אבל לא בעומות ולא במנחות שאינן בשר המשמה: כ"ה, מי שחיה לו איכלים מרובים ונכסים מעומין מביא שלמי חגיגה מרובין ועולות ראוי' מעומין, ולחייבך באוכלין מעומין ונכסים מרובים מביא שלות ראייה מרובות ושלי' חגיגה מעומות, ובזה וזה כונעם לא יפחות מעקה לעולה ושתי כסף לשלמים ובזה וזה מרובה על זה נאמר כברכת ה' א' אשר נתן לך: מ"ו, מי שלא הקריב ביום ראשון עולת בראשון, לא הקריב בשני או מויד יקריב בשני ושלישי ואילך וכל המאחר הרי זה מגונה ועליו נאמר נוגי המועד אספתי, ויכול לשלם חשוימי ראשון דמוכת אפילו בשמיני, ובשבועות יש לו תשלומין כל ששה ימים שלאחר החג. עבר הרגל ולא חג אינו חייב באחריות ועל זה וכיוצא נאמר מעות לא יוכל לתקן:

אין דורשין פרק ב חגיגה

פ"ב א' אין דורשין בעריות. י"ח פ"ב פ"ג מה"ל חייבין יראה ח"י"ז: ולא במע"כ. מ"ח פ"ד מה"ל יקרו המורס כ"ז י"ז:

פרק ב' א' אין דורשין בעריות כו'. ומה שהביא זה הענין בזה המקום היה למה שאמר כמה שקדם הן הן גופי תורה. הרמב"ם. ומ"ס הר"ב בזה מאטסמו אחיה מדרשא מפורש בריש יבמות: בשלשה. לשון הר"ב לשלשה. הכי מפרש בגמרא דאל"כ היכי קאמר ולא במרכבה ביחיד. וכיון שהוא יחיד ולא איתו שומע מרז הכי הוא מנין מדעתו

פרק ב' א' אין דורשין בעריות. לשלשה בני אדם כאחד הן דורשין להם סתרי עריות. כגון במו' מאטסמו דלא כתיבא בקרא בהדיא ואחיה מדרשא. שמה בזמן שמדבר הרב עם אחד יסאו ויחט השנים ביניהם. ולא יתנו לבם לשמוע מפי הרב כעדרש בו איסור ויבואו להקל בעריות ע"י שנספו כל פרק ב' אין דורשין בעריות(א) בשלשה(ב). ולא במעשה בראשית(ג) אדם מתחזה לכן ומחמדתן יותר משאר איסורים שצפורה: ולא

שנויי נוסחאות
פ"ב א' בשלשה כפי' שלשה וכן נספחו לשנים. לחיד ואלו כגון דנמתי' שרשה י"ז ק'.

במעשה בראשית. במעשה ששה ימי בראשית. אפילו לפני בני אדם וכל שכן לשלשה או יותר דלמר קרא (דברים ד') כי שאל נא (* כמ' דפוס ריווא שחכמו כהן סדכניס. אך כרפ"ג ד"ר הוא כלאפט.

יבין תפארת ישראל יבין

ומתרוסם וקודם. מדלא רזא תנא לתיס פרקן כמס' ד' נעילי לדוקין: (ב) ר"ל לשלשה, וכ"ס ליתר מנ' דלא. וטעמא משום דעריות נפש האדם מתחמתן, ולהכי חייסין שכשישא ויתן הרב עם א' מן, ציני ציני יקילו צ' האחרים לפלפל ביניהן. ולא ישמעו יפה מה שאמר הרב שארצו: (ג) הו"ל סודות הקבלה, אך בתחלת הבריהה ששאלנו העולמות זאח"ו, עד שנברא עולם הנשמי הו"ל: אפי'

פ"ב א' ר"ל בעריות שאינן מפורשין בתורה, ככחו מאטסמו שמוכר בפרקן דלעיל, ואם חמיו ואם חמותו [כפסידרין פ"ה]. זקבס סך מחיני כהנ' אגב דמתני' דלעיל. ומתעשה משנס זו בחוקת ה"ס מפרקן דלעיל. אפי"ג דשייכו עמי להסם. מדלא רזא תנא לתיס הפרק ה"ס ראויו לו שלא כל לפולס. וכמו וכן כסוף פרקן, גוייס תנא' ממתנה ס' ויליף מפרק ג' ומתקן לפרקן, אפי"ג דשייכו עמי לפרק ג' דמיידי כולה מעשרות

לימים ראשונים. יחיד שאל ואין שנים טוהלים: ולא במעשה מרכבה. שראה יחזקאל ושראה יעשה. ורמב"ם פירש מעשה בראשית החכמה הטבעית ומעשה מרכבה מלאות האל והארוי. והמלאכים. והגשפ [והשגל]. ומה שיהיה אחר המות. ואין נראה לי

מדעתו. ואפ"ה אמרה לא. והדר קאמר אלא א"כ היה חכם ומצין וכו': ולא במרכבה. כתב הר"ב ורמב"ם פירש מלאות האל והארוי. פירוש שמואל. וכתיבו. וביאר המפרש להלכות יסודי התורה בפרק ב'. קראו לכל אלו הענינים מעשה מרכבה.

שיקרא כל זה מעשה מרכבה. דא"כ חכמת המרכבה הוה ליה למהני. אלא מעשה מרכבה. הוא שפ"י הזכרת שמות של קדושה מבחמשים בכתר. וזכרון ארץ משמרות המלאכים במעמדן וארץ הכול לפנים מהיכל כעין הסוכין ברוח הקודש: ביחוד אלא א"כ היה חכם ומצין מדעתו. אפילו לאדם אחד אין דורשין במרכבה. אלא א"כ מדר טו הרב שהוא חכם. שאם ימסור לו ראשי פרקים יהיה הוא מצין השאר מדעתו: כל המסתכל בד' דברים. הני דמפרש ואזיל: ראוי וי. יפה וטוב היה לו אם לא בא לעולם: מה למעלה. מראשי המוות: מה למטה. מתחת לארץ: מה לפניו. מן למחולת הרקיע במזרח: ומה לאחור. למערב. פירוש אחר מה לפנים קודם שבכרא העולם מה לאחור בסוף העולם לאחרית הימים: כל שלא חם על כבוד קונו.

בשניים. ולא במרכבה) ביחודי. אלא אם בן דהוה חכם) ומבין מדעוהו). כל המסתכל בארבעה דברים. ראוי לו כאילו לא בא לעולם. מה למעלה: מה למטה. מה לפניו. ומה לאחור. וכל שלא חם על כבוד קונו. ראוי לו שלא בא לעולם: ב יוסי בן יעזריה) אומר שלא לסמוך. יוסי בן יוחנן אומר לסמוך. יהושע בן פרדיה אומר שלא לסמוך. נחאי הארברי אומר לסמוך. יהודה בן טבאי אומר שלא לסמוך. שמעון בן שמח אומר לסמוך. שמעיה אומר לסמוך. אבטליון אומר שלא לסמוך. הלל ומנחם לא נחלקו. יצא מנחם. נכנס שמאי י"ג. שמאי אומר שלא לסמוך. הלל אומר לסמוך. הראשונים) היו נשיאים. ושניים להם אב בית דין: ג בית שמאי אומרים מביאין שלמים: ואין

ולא במרכבה. פירש רמב"ם: כל יוסף בן יעזריה. פ"י ב"ב: לסמוך. וי"א פ"א פ"א חגיגה פ"א: שמאי אומר. שם ב"ב פ"א: ג בשמאי מביאין כו'. י"א פ"א: ז פ"א ב"ב ח"כ פ"א: פ"א פ"א:

שנויי נוסחאות ומבין. כתיב וכתיב א' וי' ונמשכי' מבין. כל המסתכל. נמשכי' וכל. ראוי לו כאילו לא בא. וכתיב דר' וכו' כתיב א' וי' ונכנס. לו שלא בא כמו נכסין; כתיב וכתיב' ונמשכי' רחמי לו. ועי' הוי"ס. בות לפעלה מה למטה. כתיב' און נמשכי'. למעלה ומה למען וכן הוא כתיב' (וכס. מה.) ומה לאחור. וכתיב' וכתיב' א' מה. וכתיב' כתיב' ונמשכי' כל. ראוי לו שלא בא. וכתיב' רחמי. וכתיב' נכסין ונמשכי' (וכס.) כאילו לא בא כמו שהוא כד'. ב יוסי בן יעזריה וכו' כתיב' ונמשכי' ונמשכי' יוסף אלו נכסין וכן הוא כתיב' יוסף. בן יוחנן כתיב' א' בן יוחנן איש ירושלים. נחאי. כתיב' א' נחאי: כתיב' ונמשכי' מהי. נכנס. כתיב' וכתיב' א' ונמשכי' ונמשכי' שמאי אומר שלא לסמוך הלל אומר לסמוך. כתיב' ונכסי' ב' ונמשכי' הסדר הלל אומר לסמוך שמאי אומר שלא לסמוך הלל לפי התוס' היה הסדר כלפינו ולכן נחלקו לפרש עי' פ"ג. ושניים להם אב בית דין. כתיב' וכתיב' א' ונמשכי' והשניים אבות בית דין. ונמשכי' אבות כתיב' דין.

תוספת חדשים פ"ב ב בשנה יצא מנחם וכו'. כתב הר"ב לסיק לא הודע וכו' יוסף ב"ב דהא דקמי הלל ומנחם לא נחלקו ר"ל שבו שניהם שוין לסמוך ולא יוצא התנא לפי שמך אחי שכתב אח"כ הלל אומר לסמוך. פ"א: בתב הוי"ט נמשכה זאת דמנחם ששנה הלל קודם לשמאי פ"ק דעדיות. וכן נמנחם כתיב' דאבות הלל ושמאי קנוה מנס. פ"א:

הוא על כה פעולתו. ומעשה שפ"י נעשה. דאילו ידעת אוסיוויו ומלותיו בלבד הרי נודע. ומולילה למחברים הקדושים שהיו כותבין אותו ומפרסמין אותו אילו היה זה בכלל האיסור אלא שהאיסור הוא על ידיעת הפעולה והמעשה שפ"י. וכפירש' בפרק ד' דקדושין דף ע"ה. שם בן י"ב כו' מפרשו הפירושים המבחמשים ב' וכו'. ומעשיו יפרשו מעשה שבכראשית ושבמרכבה. בענין אחר: כאילו לא בא לעולם. לזון הר"ב אם לא כו' משמע שגירסתו אלו לא כו'. אבל בכל הטובחות כתיב' הספר. וכן בפירוש הרמב"ם. וכן בערוך ערך רת דגרים רחוי "ומביא ממדריש חז"ל שכן לבגס ומפרש טוח"וה"ג רש"י. אבל בגמרא בפסוקא שלא בא כו': ב שלא לסמוך. כתב הר"ב מפני שמבחמם בצעלי חיים שכלל כחו כו'. עיין במשנה ד' פ"ב דבינה: ושניים להם אב בית דין. אע"פ דהלל נשא (כמבואר בדברי הר"ב במשנה ד' פ"ק דאבות) הואיל ושמאי נכנס במקום מנחם אין לשנות בו ומנחם השני שבזוג הרי שהיה אב ב"ד. ולפי דשמאי אמר שלא לסמוך כמו הראשונים הראשונים הקדימו ג"כ. ומה"ט נקט בכל מקום שמאי בראשונה הואיל וכלן הזכירו בראשונה. תוספת. "ומנחם כששנה הלל קודם לשמאי במ"ג פ"ק דעדיות ועיין מ"ט במ"ט פ"ג דוכה בסוף דבור המהחיל וכו'": ג בית שמאי אומרים וכו'. משנה ז'

יכין תפארת ישראל בווע

ד) אפי' רק לשים לא: ה) הוא סוד יותר נעלם ונשגב שנקרא 'קבלה אלהית'. והיינו להבין בספירות, שהן הכלים והכחות שבתן פועל הקב"ה בעולמו, ולכן הן כביכול מרכבה לאין סוף ב"ה. וע"ה התבוננת זה מיץ האדם מרחוק בעלם אלהות ומכיר מי הוא אצו בששמים. וי"א דר"ל הלימוד להרכיב שמות הקדושים, להוילא בכחם פעולת חשוד בעולם, והוא הנקרא 'קבלה מעשית': ו) ליחוד, ועטם הדבר לעולם קדושה הלימודים הללו, וכבוד אלהים הסתר דבר: ז) התלמוד: ח) להבין מיד הרמז: ט) שכשימסרו לו ראשי פרקים, יחזקו מעלתו השאר. כי כל הדברים יגיעו לזכר בעולם הנשמי מעולם הרחמי, שאי אפשר להארו יפה בדברים: י) מחלל העולם שיש לו סוף על כרחך: יא) קודם התהוות האמן, שעל כרחך היה לו התמלה: יב) שעל כרחך יהיה לו סוף, ככל נצרה. ולהכי ראוי לו שלא נולד, מדאין האדם יוכל להשיג דברים אלו, ויבוא ליד עשות מיעוה. ומקטוניה הכל, דלמעלה ונמשכה, דמו למעשה מרכבה. ולפנים ולאחור דמו למעשר: יג) דהיינו שחוטף בכתר, ומבחוש מנחם יוסף מלפני הקב"ה. וכ"כ כשחוטף בכתר הוהה בעניינים נעלמים הג"ל, ולא חם על כבוד ה': יד) הוא הנזכר בסוף פרק: טו) שהתא הוזר תנא לדיני קרבנות יו"ט. וקאמר שאין סומכין עליהן ביו"ט, ומדרישין לסמוך בכל כחו ב' ד' ידיו, א"כ מבחמם בצע"ה ביו"ט: טז) וס"ל לסמוך: יז) לעבודת המלך הרדס. שכשראה מנחם את הרדס כשעדיין היה ילד, ניבא עליו שיתלך. וכשמלך לבסוף קראו להלך המלך לעבודתו [יאטעוסס פלאביוס ספר ע"ו ספי"ג]. וי"א שינא להרבות רעה, והמתחבר עם כה הכיבוסיס שמכתיבין בתשע"ט, וחייו חיי ההודדות: יח) להיות אב"ד תמה מנחם: יט) שזכרו ראשון בכל זוגה הג"ל: כ) ושמאי במכר ראשון אף שהיה אב"ד היינו מדאמר שלא לסמוך ככל הנשיאים שבג' זוגות הראשונים (א): כא) שלמי חגיגה ביו"ט, מריס בין לירך

איך דורשין פרק ב הניגה

ר"ע מברמנורה

ובה"א מביאין כו' וסמכין...
פ"י וכו' ע"פ ח"י ע"פ:
האומרינן עולות אחר השבת
פ"י וכו' ע"פ ח"י ע"פ:

שנויי נוסחאות
ג אבל לא עולות. כתיב
ח. עולות ואין סמכין
עליהן. ובה"א ד"ג
ובני"ק בח"א: ד' שהלך
להיות בע"ש. כתיב ו'
ע"ש וכו' ד"ג ובני"ק
ובמשי"ל (וכנס שחלה.)
אחר השבת. כתיב
לאחר. ככל המנהג;
ד"ג ובמשי"ל לאחר שבת
ככל המנהג. אין יום
טבוח (אחר השבת).
ד"ג ובני"ק ובמשי"ל ו'
אין לה יום טבוח ולתא'
וכו"כ כתיב וכו' ע"פ;
כמשי"ל ובמשי"ל אין להן
יום טבוח ולתא' שאם חל
(להיות). כתיב ו' לית;
ד"ג ובני"ק ובמשי"ל
ובמשי"ל שאם חלה.
ואין בח"א במשי"ל אין;
וכו"כ כתיב וכו' ע"פ;
כתיב ו' שאין. ונראה
מכאן דבני המשי"ל
סוה גימטא אלא שאין
בהספד. כמשי"ל בספד
(כס' בש"א וכו' קמ"ן)
וע' כתיב פ"ג מ"ח
ורעננות. ד"ג ובני"ק
ובמשי"ל ובמשי"ל
ובת ע"ג. דברי
האומרינן כתיב ובמשי"ל
את דבריו. וכו' ד"ג
(וס. האומר):

תוספת הדינים
ד כמשה בש"א יום
טבוח פ"י רש"י קריבות
ר"ה ומנהג שאין קריבין
לא ביום טוב ולא בשבת
כתבו בתוספות ומנהג
אמרי לא ומ"ש שלמים לב"ש
ומירו בירושלמי משמע
דכריב ע"ש ואני מלאך
נפ"ק דתגילה חגיגה ט"ב
ועולת ר"ה אפי' ביו"ט
מלאכין מי ב"ס הוא מוכח
כשד"א דחגיגה קריבין ביו"ט
לב"ש ודו"ק. פ"ה בתו"ס
ד"ה וברורים כו' ע"פ עמ"ל
כדלפ"ן כו' ונכריב י"ט
שתי הכוננים כתב בפירוט
פ"ג

ראשון לציון
פ"ב ג ברע"ב ר"ה
אבל לא עולות עולת
יחד כו' ע"פ י"ט סדר
נמנה: ד' במשנה
ובתריין ע"פ יס"ח:

תוספת רע"ק א
פ"ב ד [אות ת] שרא
ל קיי"ט דברי
האומרינן. בלאו האי
שעמא ה"י ראוי לאמר
בהספד ותענית ראשון
יחד שביא קריבין אסור
בהספד ותענית כ"כ
ל"ב פ"י מהלכות כלי
המקדש. ע"ש דבמקפ
204

זו שניה כבר במשנה ד' פ"ב דצ"ה. וס' פירשתי בס"ד:
ד בית שמאי אומרים יום טבוח אחר השבת. כתב הר"ב דעלמך
יש לה השלומין כל ז' כדכתב במ"ו פ"ק. ואחר השבת. דתנן
לפי שכל שנוכל להקדים זמן השלומין מקדימין ולא חיישין משום
לדוקים כו'. ע"פ צה"ס ד"ה נפשוט
כו': ובה"א אין יום טבוח אחר
השבת. [ולפ"ן הר"ב אין לה יום
טבוח וכן לשון רש"י. וכן הוא בסדר
המשנה שבירושלמי ול"ג אחר השבת.
וה"ג מייטי לה בגמ' בבבלי] ומ"ש
הר"ב והשמעונין הנא דלפי' כו' אמרי
ב"ש דאין עולת ר"ה קריבה ביו"ט
ודמו לה כו' גמ'. כלומר ול"ק דהא
אפליגו בה חדא זמנא. ופי' רש"י
דקמ"ל דלא אמרינן מתוך שאתה
מתיאש מהן אתה בא לפצוע שלא
תקריבו עוד. וכו' בגמ' ואי השמועין

בהא בהא קאמרי ב"ה משום דלא אפשר למחר. אבל
בהא חיימא מודו לב"ש. לריכא: ומודים טהם חל להיות
בשבת שום טבוח אחר השבת. דעולת ר"ה אינה דומה
את השבת וכו"ש שלמי חגיגה ונריך טעם למה. ובשלמא שלמי
חגיגה דלא דחו דילפינן מקרא (ויקרא כ"ג) דומותם וגו' לה'
שבעת ימים ולא שמונה כמ"ש במ"ד פ"ז דפסחים. אלא עולת
ר"ה מאי טעמא לא ומאי טעמא ממוסי' יו"ט דדחו שבת משום
ר"ה ממוספין דאם עבר זמנן בטל קרבנן מב"כ הראייה דיש לה השלומין כל שבעה דאי חיימא דמשום הא לא אפשר
קרא דומותם לכלמי חגיגה דכמו כן יש להן השלומים כל שבעה. ומש"ה ב"ז דפסחים ד' ע"ג פ"ב דלחיתא בגמ' מניחא למשומי
חגיגה כו' כיון דחית ליה השלומין כל ז' לא דחיא שבת ומדשבת לא דחיא. לא דחיא טומאה. כתבו הסו"ס דל"ג כיון דחית ליה
השלומין. אלא ה"ג כיון דלא דחיא שבת שאין הטעם הלוי צדק אלא ילפינן מוחותם כו'. ועוד פסח גמי חית ליה השלומין בשני
ודחי טומאה. ועוד דאיכא למ"ד דכשנעמא הבעלים בראשון של יו"ט דלא חזי ביום הקבוע לית ליה השלומין ע"כ.
אלא שראיתי להרמב"ם שכתב בפ"א מה' חגיגה עולת ראייה ושלמי חגיגה אינן דוחין לא את השבת ולא את הטומאה. לפי
שאין להם זמן קבוע בקרבנות הלכוד שאם אינו חוגג היום חוגג למחר ע"כ. וה"כ גרם שפיר בגרסה הספרים. ולענין ק' החו'
ל"ל דהיינו גמי טעמא דקרא דלוח ז' ולא ח' ולא עריך למכתב דחילוף מיניה לטומאה דלא דחי. ולא חילוף מפסח דדחי. והא
גמי לא קריא ממאן דאמר דכשנעמא הבעלים כו' לית ליה השלומין. דיש לומר דלפ"ה דכיון דקרא קבוע השלומין לחגיגה כשלא חג
מעמא הלכך כמאן דלא קביע ליה זמן דמי. והטומאה אינה נדחית אע"ג דבכ"ג הו לית ליה השלומין. ועוד דהך סוגיא
אליבא דמ"ד דחית ליה השלומין דהכי קי"ל. דדמוכה מהרמב"ם שכתב מי שלא הקריב כו' הרי זה מקריב בשאר ימות
הרגל. משמע אפילו מחמת שיהי טמא בראשון. והמיהו שה"כ לא הרחא מקום על זה דמשנתנו זאת שאמרה דלא דחי שבת.
ומיהו לדעה בפני הסו"ס כ"ל דטעמא דעולת ר"ה אינה דוחה שבת משום דכל עלמה של ר"ה שהוא קרבן עולה כמה מנינו
מחגיגה ילפינן לה. כמ"ש במשנה ב' דפ"ק הלכך כחגיגה היא: ואין כהן גדול מתלבש בכליו. פירש הר"ב בכלים נאים שלו
וכו' כדי שלא יתנאה כו' וכפירש"י וכלומר צביון וצדוק. והסו"ס הקשו דהל"ל בכלים נאים. מאי בכליו. ועוד מאי חייבא כהן גדול
אפילו שאר אדם גמי. ופירשו דלכאורה כהונה גדולה קאמר דלא היה מתלבש. ור"ה מירושלמי דאמתי'. ר"י בר זון בשם ריב"ל
בכל יום כהן מתלבש בכליו ומקריב וכו' ר"ע בשם ריב"ל לא היה עושה כן אלא בשבתות ויו"ט. כלומר מפני כבוד היום.
והייט דאמרה מהני' דבזה היום לא היה חס לכבודו של יום כדי שלא לקיים כו'. ובתריין בהספד ותענית. קאי (אב"ט) [ל"ג
אכל שנים] גמי ולהכי קתני מותרין. אל"ה ה"ק והעם מותרין וכו': שלא לקיים כדברי האומרים עולת אחר השבת. כתב הר"ב
(*) מן ומ"ש הר"ב עד וכו' בגמ', כשנעו בעשות כהו"ט ד' קראקא.

אכילה הדינו: (ב) מדמתתם צבע"ת. ואי"ל לדחי עשה ל"ה יל הרי
אפשר לקיים שניהן למשך מעיו"ט: (ג) אפי' עולת ר"ה לא יביא:
(ד) עולת ר"ה: (ה) דס"ל חיפך לסמיכה שמיטה: (ו) שמיטה
עולת ר"ה: (ז) דעלמך יש לי השלומין כל ז', ככל רגל שהוא ז'
ימים: (ח) ר"ל א"ג להקריבו אח"כ, דמותר להקריבו ביו"ט.
ולמעמייהו במ"ג אלו. רק קמ"ל סיפא דביתא לב"ש, אף דמפסיק
יום א' אחר יו"ט ומשנהה ביתא, אפי"ה לא יקריבו ביו"ט, ולא
אף דלא משנהה (כט) דלפי' לב"ה אין מקריב ראייה וחגיגה בשבת.
בגדים שלובש לעבוד בהן. שלא היה רגיל לעבוד רק בשבת ויו"ט
ביום טבוח זה [כך כתב החו"ט ור"ל דגזרינן כל השנים אמן בשבת ביום א'
וענינה, אפי"ה כשחל אס"ח ביום א' מותר בהספד ותענית כו' שלא לחוק יוד לחוקים: (ב) בכללן לדוקים וקראיים: (ג) דרדשי

סומך עליהן מצטוד יום ללא צעין וסמך ושחט חקף לסמיכה
שמיטה: אבל לא עולות. עולת יחיד ואפילו עולת ר"ה שהרי
יכול להקריבה בשאר ימות הרגל דאמר קרא (נמדנר כ"ט) עולת
היה לנס. לנס ולא לגבוה: ובית הלל אומרים מביאין. שלמי
חגיגה ועולות ראייה. דכתב (דברים
פ"ו) עולת לה' כל דלה'. אבל דברים
וגדבות בין עולות בין שלמים דברי
הכל אין קריבין ביו"ט: ד' יום
טבוח. יום שמיטה עולות ראייה של
יו"ט לאחר השבת שאין קריבין לה
ביו"ט ולא בשבת. ועלמך יש לה
השלומין כל שבעה כפסח וסוכות:
וב"ה אומרים אין לה יום טבוח.
אינה לריכה יום טבוח שמוחר
להקריב ביו"ט וכו"ה לטעמייהו
דאמרי מביאין שלמים ועולות ביו"ט
ואשמעינן הנא דלפ"ו היכא דלא
אפשר למיעבד למחר כגון דחל עולת בע"ש אפילו בהא אמרי ב"ש
דאין עולת ראייה קריבה ביו"ט ודמו לה עד לאחר השבת: אין
כהן גדול מתלבש. בכלים נאים שלו ביום טבוח של עולת
שאר השבת. כדי שלא יתנאה בצחות היום. שיצו הכל שאין
היום יו"ט: שלא לקיים דברי האומרים עולת אחר שבת.
שהו

סומכין עליהם. אבל לא עולות. ובית
הלל אומרים מביאין שלמים. ועולות.
וסומכין עליהם. ד' עולת שחל להיות
בערב שבת. בית שמאי אומרים יום
טבוח. אחר השבת. ובית הלל אומרים
אין יום טבוח. אחר השבת. ומודים שאם
חל להיות בשבת שיום טבוח אחר
השבת. ואין כהן גדול מתלבש בכליו.
ומותרין. בהספד ובתענית. שלא לקיים
דברי האומרינן. עולת אחר השבת:

תפארת ישראל
כ"ו י
ה"ל קודם שמי' כשהיה חבירו מנחם, ומדקאמר אח"כ דכנס שמי'
חתה מנחם, ש"מ דשמי' שני. אולם אידי שזכר הכא שמי' קודם ללל
מעמא דאמרן, להכי צריב דוכתא מוכר ב"ש קודם ב"ה [תוס']. והאמ"כ
דוחק. ולי"מ ל"ל דאפשר דשמי' היה זקן יותר מללה, וגם בני ישיבתו
היו חריפים עפי' [כיצמות ד"ד, ח'], להכי לפעמים הו' הלל צענוותו כסוף
ויושב לפניו כא' מהתלמידים [כשבת ד"ד, ח'], וגם בני ישיבתו אפשר
שהיו

שהיו הדוקים אומרים לעולם ענרת אחר שנת. דכתיב (ויקרא כ"ג) וספרתם לכם ממחרת השבת והאומרים ממחרת שנת בראשית וה"כ לעולם חל ענרת באחד שבת: ק' גופלין לידים לחולין ולמעשר ולתרומה. חולין ומעשר שני ותרומה. די להם טעילה כצלי.

שאלין בו אלא רביעית מיס: ולקדש שבבילין. פירוש לאכול שלמים והטאת ואחס. יש מעלה יתירה. שרין להטביל את הידים במ' סאה. והע"פ שאינם אלא סהם ידים. שלא נגעו בטומאה המטמאה את כל הגוף דאורייתא: ולחטאת. לנגע במי הטאת מיס המקודשים באפר פרה אדומה להזות מהם על טמאוי מחים. יש מעלה יתירה. שהסגטמאוי ידיו בח' מן הדברים המטמאים את הידים. ולא את הגוף. כגון ספר. ואוכלין טמאים. ומסקין טמאים. וכל טומאות שמודברי סופרים נטמא גם הגוף וכל הגוף לרין טעילה. וכל מעלות הללו שזה גבוה מזה מדברי סופרים הם. והוא דנקט להו הכא גבי הלכות חגיגה. לפי שיש בסופן הלכות הרגל. שעמי הארץ חסודים טהורים כרגל. ולא בשאר ימות השנה. בסוף תעמך בקדש: ק' טבל לחולין. והחוק לחולין. ועוד זו מעלה. הטובל לאכול חולין. וכמו כן לצבול להיות מוחזק טהור לשם חולין: אסור למעשר. אסור לאכול מעשר שני. הנאכל בירושלים עד שיטבול לשם מעשר. וכן כולם: אסור בחטאת. במים המקודשים באפר פרה: ולא החוק. לא נחזקין לשם טעילה טהרה. אלא לרמינה בעלמא: כאילו לא טבל. למעשר. וכו"ל לתרומה. ולקדש. אבל טעילה היא לחולין. לחולין לא בעו כונה: ק' מדרס. אז הטומאה לטמא אדם וכלים כמדרס הזב שטמא אדם וכלים. דכתיב (ויקרא ט"ו) וכל אשר יגע במשכבה יכבס בגדיו: לפרושים. לאוכלו

דכתיב ממחרת השבת. והן אומרים [ממחרת] שבת בראשית. ואין ס"ל שהפסוק קרא יו"ט שבת. כמו שקראו כולם שבת השם. הרמז ס"ס. ומה שהכריח קבלת רז"ל. תמלא במשנה ג' פ"ג דמנחות: ק' גופלין לידים. עיין במשנה ז' פ"ח דברכות: לחולין למעשר ולתרומה. והא כדאיתא והא כדאיתא. דהא טמא דבר צ"כ דכוריס דחילת ידים בתרומה. מה שאין כן במעשר. וכו"ל חולין. אלא תרומה צניעה. וכדמפרש הר"ב סס. והכא למעשר וחולין דוקא באכילה. עוד פירשו בגמ' דלדיו ואודי באכילה. הא באכילה דנמא. הא באכילה דפרי: [אם נטמאו ידיו. ה"ל יד אחת. כמ"ס במשנה ז' פ"ח דפרה: ק' טבל ולא חוזק כאילו לא טבל. פירש הר"ב למעשר וכו"ל לתרומה. הכי מפרש בגמרא. והא דבמשנה ז' פ"ח דברכות סכר ליה צ"ש דכשנטל ידיו אינו מטמא משקים [ובהא סכרא לא פליגי ב"ה] והקן [במשנה ז' פ"ח דפרה] כל הטובל את התרומה מטמא את המסקין להיות חתולה. לא קשיא. דהכא דוקא בטעילה בעיני כונה למעשר וכו"ל לתרומה. אבל בטעילה ידים כי נטל לחולין טב איו פוסל בתרומה. דאלת"ה אין לך אדם אף חבר אוכל חולין בטהרה. שלא יטמא משקין כך כהבו האוס'. אבל הרמז"ס צפ"ג מהל' אבות הטומאות כהבו וכן גוטל ידיו או הטבילין לרין כונה אפי' למעשר כו' [ומיירי לענין אכילת מעשר ותרומה וכן מוכח הסס והכא בפירושו בצממנה. אבל לנגיעה ודאי דאף לתרומה א"ל כונה. והא"ל למעשר ועיין צפ"ג הר"ב צפ"ק דשבת משנה ד' בגרה השביעית: כאילו לא טבל. פירש הר"ב למעשר כו' אבל טעילה היא לחולין. והיא אחת לאשמועינן דאי לגופיה לא אנטריד. דהא ברישא הקן דאפי' החוק לחולין אסור למעשר. דהא עקר דעתו לגמרי ממעשר. תוס': ק' בגדי עם הארץ מדרס לפרושים. פי' הר"ב כמדרס הזב וכדמסיק לקמן שמה ישבה עליהן אשמו נדה כדאיתא צפ"ב לחולין דף ל"ה. והתם מסקי החוספתא. וכן צפ"ד דגדה דף ל"ד. דלילו ע"ה עלמו איו עושה מדרס. וטעמא דאין רוב הגבור יכולין לעמוד בגזירה

זו

שגויי נוסחאות
 ק' ואתרומה וקראות
 דג"ו וכו"ל מ' לתרומה..
 משמע דדאי אמטבלין וכו"ל
 ר"ח. פ"ח וטבלין לידים
 לחולין ולמעשר אבל לתרומה
 ולקדש מטבלין כן סוגיא
 דשעמיה"ל וכו"ל ג"ק. ידיו
 ומסמא גוסו. ככ"מ א' ידיו
 ודלילו טמא כל גוסו
 וג"י משכבה היא (ד"ס)
 וכ"ה כל גוסו כג"ז:
 ק' הטרובל. כמשכ"כ גם
 כלל טביל; ככ"ק וכו"ל
 וכו"ל ככ"ז.
 החובל. והחוק לחולין.
 ככ"ק והחוק בכוליו בני;
 דג"ז וכו"ל החוק
 ככוליו בני. א מ ס ו
 לחעשר. וכו"ל דאי כלל
 אכל ככולו בני ואסור
 אולי יג' גס כלל ואסור
 דהחבור מותר לכל בני
 א"ל. בכל וכו"ל ככ"ק (ובס'
 ויתר וכו"ל ויתר גס
 ככ"מ ז' וכו"ל); כג"ז
 החוק בקל (ד"ס) הביא
 לקל ולאו קן) וע"ל צ"כ
 פ"ג מהל' אבות הטומאות
 הליב וככלל יש לעיין בדבריו
 שס מה שנגע לפי מנהגו.
 ועיין עוד בדבריו כלן.

תוספת חדשים

ככ"ז מהל' חגיגה הלכה
 כי ו' ל' ז' ח' ט' טעם צלילי
 ית ראשון א"ש פ טעה
 למחר פטור אבל אס טמא
 כיום ראשון הכי זה חייב
 להביא בתוך ימי הרגל
 כשיטתו ע"ל ומזכיר כלמ
 הטעם לזה מתוך הגמרא
 דאם נשאל כיום הכי ה"ס
 חייב להביא קרבן כשהחור
 היום כלכן הולל הוי כדלחון
 אבל אס טמא צלילי י"ט
 א"י כיון דכשאלר היום
 פטור ה"פ ע"פ שטעובל זו
 יום איו טהור עד שיטביל
 טעמו וכיון דלא הוי כדלחון
 הוא פטור. גס כשאר ימים
 שכולן טלמוין דראשון.
 ונמעה נלמוד הסוסו דפי'
 מן התפורה דפי' ואלה
 דמ"ס ה"ו שטמאו הכעלים
 כיום ע"ו היום כנסת

תפארת ישראל

מה"ט הקדמו בעתוהן דברי צ"ס לדבריהן [כשהוכיחו ד"ג ז']. ורבות
 הקדוש שטמא בניו של הלל ה"ו בעתו יתירה שה"ו (כסוסה דמ"ס)
 להכי כססור המסיות הקדים נמי דברי צ"ס לדברי צ"ה. ק' ל"ל:

תוכפת רעקא

יטא דלא מהני יתיה סתני' כשטמא יתיר דאשמעינן דהוי כלא טבל כלל אף
 לחולין. וכדאסרתי בסוגיון מאי לאו כאילו לא טבל כלל וצ"ע שוב
 מצארי בעוה"י שהקשה כן במהרש"א:

אם הכא כשנחנו גם במלאכה היתרו להוציא מלב הצדוקים או לא.
 עי"ש: ק' [אוח ט] ת"ט ד"ה בא"ו [הוא אתא אשמעינן בו]. לא ויתרי
 לחבין דברי תוס' בזה דאין משמעוין דלחולין הוי טבילה הא אדרבא אם
 עזמו של י"ס ע"ו ככר נטמא צלילה וכו"ל הטעמים וכדאיתא בגמרא כדדיו.
 בא דהוי ק"ל ומחין פירוש ר"י כס מתייבב גס קושא זו וק"ל. סמי אמ"ו הגאון הגדול אב"ד גרי"ם סהור"ר צאל יצ"ל: ק' במשנה טביל' ולא החוק כאילו לא טבל עיין
 מה

אין דורשין פרק ב חגיגה

בגדי פרושין. מ"ו פ"ג מה"א
 אכילת פ"ב בגדי אוכלי
 תרומה. מ"ו פ"ג מה"א
 ח"ד : בגדי קודש. מ"ו פ"ג מה"א
 ופ"ג מה"א פ"ג מה"א ח"ג :
 יוחנן ב"ר זריה אוכלי. מ"ו פ"ג מה"א פ"ג מה"א ח"ג :
 פ"ג מה"א פ"ג מה"א ח"ג :

זו ללא ימלא לעולם. אדם מעביר חצית ממקום למקום. וכיוצא
 בזה צפי' משנה ה' פרק דלקמן מש"כ רוקו דעס הארץ. [דחנן
 במשנה ב' פרק דלקמן] דיכולין להזהר ועיין משנה ה' ו' פ"ו
 דטהרות. ומש"כ אתי שפיר דקתני בגדי ע"ה ולא קתני דע"ה
 עלמו כוזב. וכן בכולהו דוקא בגדים
 אבל אינהו לא. ולפי זה מאי דנקט
 הר"ב במדרס הוב לענין דנא קנט.
 דמדרס גרה ומדרס זו כוים הס. אבל
 הגזירה מטום אשמו נדה היא כמ"ס
 לקמן ולכון הר"ב כולו לשון רש"י הוא.
 והסתוב שהציל הר"ב וכל אשר יגע
 במשכבה. ובפירושו רש"י כחוב
 במשכבו. ובעיניהם לא דייקי. דהך קרא
 שכתב הר"ב בגדה כתיב. ורש"י דנקט
 במשכבו דכתיב כוזב. מיהו רישיה דקרא ואיס והסוספס דהכא
 הביאו ירושלמי. דע"ה אלל תרומה הוי כוזב. והרמב"ם בפ"ג
 מהלכות אבות הטומאות כתב וכן עמי הארץ עלמון כוזבין
 [טהרות] ומתני' דטהרות מפרס בטעם אחר כגובר בפירושו

לאוכלי מליהם בטרת חולין : בגדי פרושים מדרס לאוכלי
 תרומה. כאן חסר מעלה אחת. והכי אכעי ליה למתני בגדי
 פרושים מדרס לאוכלי מעשר בני. בגדי אוכלי מעשר שני מדרס
 לאוכלי תרומה. דהיינו לכהנים*) בתרומותן. וכל הכי מעלות
 מדברי סופרים טיבה שאלמו אין
 שמירת טהרות של אלו חשובה במירה
 אלל אלו. ומחוך שכן אלל אלו כאלו
 לא שמחו. גזרו בבגדיהם שמה
 ישבה**) עליהם אשמו נדה. והכי
 הן מדרס הגדה : היה אוכל על
 טהרת הקדש. היה אוכל חולין של
 בטרה. כאלו היה קודש. שהיה
 נזהר בכן מכל טומאה המטמא את
 הקודש : והיתה מטפתו מדרס

בגדי פרושין מדרס לאוכלי תרומה. בגדי
 אוכלי תרומה מדרס לקודש. בגדי קודש
 מדרס לחמאתי. יוסף בן יועזר היה חסיד
 שבכהונה. והיתה מטפתו מדרס
 לקודש. יוחנן בן גורגא היה אוכלי על
 מרת הקדש כל ימיו. והיתה מטפתו
 מדרס לחמאתי):

לחמאת. אבל לא לקדש. דקסבר האי תנא חולין טעשו על טהרת
 הקדש קדש דמו. ואין כן הלכה. דחולין טעשו על טהרת הקדש
 לאו קדש דמו לכל הדברים. כדאיתא בסוף [מסכת] גדה :
 ("גד"כ ד"ר האוכלים בתרומותן.**) כדפי' ד"ר יגאל סוף,

לחמאת. אבל לא לקדש. דקסבר האי תנא חולין טעשו על טהרת
 הקדש קדש דמו. ואין כן הלכה. דחולין טעשו על טהרת הקדש
 לאו קדש דמו לכל הדברים. כדאיתא בסוף [מסכת] גדה :
 ("גד"כ ד"ר האוכלים בתרומותן.**) כדפי' ד"ר יגאל סוף,

תחת

שנויי נוסחאות
 (בגדי קודש מדרס
 לחמאת). כד"ג ובכ"ק
 ובמשני' ליהא ; ככ"ג ז'
 ליהא לכל המשנה האתא אך
 כגמ' טס (כ, ה) ח"ג.
 יוסף. כד"ג ובכ"ק ובכ"ק
 א' ובמשני' ר' יו ס'
 גורגא. ככ"ק גורגא :

תוספת חדשים
 מה שנקטה הכו"ט ומה
 שזינן וכתב דכ"ט הובי'
 והנה קאמרי לא חילוי אלל
 דכין זמנא דיו לחולין לא
 ספול תרומה וכל דוקא
 לחילוי חס לא כיון למעשר
 לא מהי' אלל לספול תרומה
 נביעה לא ספול אלל חס
 דיו אלל חס נסל דיו חף
 לחולין ; אלל חס נסל דיו חף
 כמ"ס תוא עלמו כסוף על
 כדרי הכו"ט וכל מ"ס
 כאלו חס החסו אינו
 מתון כלל ודוק. פ"ל :

יבין תפארת ישראל יבין

משום שיש בכל מעלה תחומה הדיוטים שמוללים בה ויקילו גם במעלה
 שלמעלה מזו, להכי נקט הנך דאפילו חסידים היו מטפחהם מדרס :
 (גד חולין טל: גה) אבל לא לקודש עלמו, מדכמיר מכל טומאה שמטמא
 את הקודש, להכי נקודש דמי. מיהו קיי"ל דלאו כקודש דמי :

כללא דפרק ב.

והל"ה היד שאין העולם ניהג בן ויש להם על מה שימכו. והמטה יוסף
 ב' שירא סמים יחמיר, ולקודש סמבילין במים של פ' טאה. וכי שנפסא
 ידיו בלבד בדברים הסממאין ידים שנגע באוכלין או משקין וכיוצא בהן
 אעפ"י שהוא סהור לקודש ואצ' אלא סבילת ידיו, נפסא כל נוסף לחמאת
 ועריך סבילה, אפילו לא נפסא אלא ידו אחת נפסא כולו והרי הוא
 ראשון לפוסאה, מכל לחולין אפיר למיזער, שכל למעשר אסור לתרומה
 ולתרומה אסור לקודש, לקודש אסור לחמאת, שכל להסור מתוך לקל.
 כל המוכל צריך לחכוכין לסבילה ואצ' לא החכוכין בתרומה וקדשים אינו
 סהור, משא"כ בחולין, ואפילו דת' אפבלה בלי כונה כגון שנפלה למים
 או ירדה להקר הרי זו סתרת לבפלה [ויש לחמסיר לבתחילה שתחער
 ותסכול שנית בכונה וכלי ברכה מיהא באנסה חברתה ואפבלה כוונת
 חברתה כונה כעליותה היא] : כ' חמש טעלות עשו חכמים כבגדים
 בגדי ע"ה [אעפ"י שהוא ישראל וי : בתורה ובמצות הרי הוא בחוקת
 פוסאה ובגדיו] מדרס לאוכלי חוליהו כפתרה וע"ה עצמן כוכין לפתרות
 [וב' ע"ר אפ"ו זוק"ל בגי' חרסב ס' שלו דכן מוכה סנה דליג ב'
 דאפירי] ותוסוק ליה משום צנורא דע"ה]. ובגדי אוכלי חולין במרתה
 מדרס לאוכלי מע"ש אבל אוכלי חולין במרתה אינם כובים אפילו לתרומה
 אפילו נגע בה כגופו. בגדי אוכלי מע"ש מדרס לאוכלי תרומה, ובגדי
 אוכלי תרומה מדרס לקדש, אבל אוכלי תרומה עצמן אינם כוכין לקדש,
 ובגדי אוכלי קודש מדרס לחמאת, והאוכלי קודש אינם כוכין לחמאת.
 וכל כלי האוי למשכב או למושב אפ"י שהוא סהור לגבי קודש, הרי
 הוא לגבי חמאת כמדרס הוב עד שיסבילוהו לסם חמאת, יוחנן בן גורגא
 היה אוכל במרתת קודש כל ימיו והיה מטפתו כמדרס הוב לענין החמאת :

שפורשין מע"ה כי לאכול חולין בטרת חולין : (מש) חסר כאן צבא א'
 בגדי פרושים מדרס לאוכלי מעשר שני. ושל אוכלי מעשר שני מדרס
 (לאוכלי תרומה : ג) לאוכלי קודש : (גא) למתעסקים בני פרה ובאפרה;
 (גב) סוף של שמתקת כו ידיו בטעודה : (גג) קמ"ל דעס המעלות לאו

הלכתא גבירתה.

פרק ב אין דורשין במהרי עריות בשלשה מפני שהאחד מירד בשאלת
 חרב והב' נושאין ונתנון זה עם זה ואין דעתם פנויה לשמוע
 ודעתו של אדם קרובה אצל עריות ובסתמק לו דבר שמעט יורה להקל,
 משא"כ בשנים דורשין כדי שיהיה האחד השומע מנה דעתו ויודע מה
 שמע מהרב. ואין דורשים במקשה מרכבה אפילו לאחר אלא א"כ היה
 חכם ומבין מדעתו מוסרין לו ראשי פרקים. וענין מעשה בראשית שלמדו
 אותו ליהוד אעפ"י שאינו מבין אותו מדעתו ומודיעים אותו כל מה שיכול
 לידע מרבדים אלו : מ"ב, ג. בשמקריב המקריב עולת ראייתו ושלמי
 הגינה ושמתחו ב"פ סופר עליהן בכל כחו כדרך שמושה בשאר הימים
 אעפ"י שסמיכה אינה מעכבת לא גזרו עליה משום שבות : מ"ד. עולת
 רא' ושלמי הגינה אין דוחין לא את השבת ולא את הפוסאה לפי שאין
 להם זמן קבוע בקרבנות עבור שאם אינו הוגג היום הוגג למחר, אבל
 דוחין את הי"ט, ואין כה"ג מתלבש בכליו ביום הפסוח שהוא או אחר
 שבת, ומותר היום בהספד ותענית שלא לקיים דברי הצדוקים שעצרת אחר
 שבת [והרמב"ם ביד החוקה לא הזכיר זה דאין כה"ג מתלבש בכליו
 ודמותר בהספד ותענית] : מ"ה, ו'. כשיבא לאכול פת שמברכין עליו
 הסוגיא וסול דיו בכלי פלא רביעית מים אפילו אינו יודע להם שום
 פוסאה ויברך ענסי'. ושלמח ובית דינו גזרו שפתם ידים שניות לקודש,
 ואח"כ גזרו חכמים שאהריו אף לתרומה שהאוכל אפילו מירות תרומה
 צריך נפי' אעפ"י שהיו ידיו מהורות, וחולין ומעשר אצ' נפילה רק לפת
 ודבר שסובלו באחד מן משקין דם מניח חד' דם (ולא אפשר רק
 לרש"א) מים, סל, יין או חומץ, ששן, חלב או מי חלב, דבש דבורים
 אפילו אינו מפבל רק ראש הירק או אוכל בסף צריך נפילה בלא ברכה,

גזירה על הזכור שאין יכולין לעמוד בה: הוא הקדר. מי שהזינן מחוץ למודיעית לו בלבד האמיט לפי שא"ל שלא להאמיט אבל אם מסרם ליד קדר אחר ע"ה הוושב במודיעית או לפנים. לא האמיטוהו: והן הקדרות: על אותן קדרות שהזינן הוא נאמן. ואינו נאמן לרף עמהם קדרות של קדר אחר שיושב במודיעית או לפנים: והן הלוקחין. חכרים שראוהו שהזינן. נאמן הקדר אלס ולא אלל לוקחים אחרים: יצא. מן המודיעית לשוב לאחוריו אינו נאמן: ון הגבאים. ישראל שהן גבאים למך א"ה לגבות מישראל חכים וארנוניות. ונכנסו לתוך הבית לעצב עצותו: וכן הגבאים. שגנבו כלי חרס והחזירו: נאמנים לומר לא נגענו. לחוס. והוא שהחזירו מחמת תשובה שעשו מעמדם. לא מחמת יראה: וביד שלם נאמנים על הקדש. נאמנים על כל כלי חרס בין גדולים בין קטנים:

לומר שהן מהורין לקדש לפי שאין עושין ככעוטה בירושלים. לפיכך האמיטו ולא גזרו עליהם. וכשעת הרגל אף על התרומה. דלומר קרא (שופטים כ"א) ויאסף כל איש ישראל אל העיר כלשם אחד חכרים הכוזב קראם בשעת אכיפה כולם חכרים. ורגל שעת אכיפה היא: ון הפותח את הביתו. חבר שפתח חביתו למכור יין בירושלים ברגל. ומשמחו בו עמי הארץ: לא יגמור. לאחר הרגל שאע"פ ששבעת הרגל הן מהורין. לא שסותרן טהרה עולמית. אלא שבעת הרגל הכל חכרים אבל לאחר הרגל טמא מגען למפרע כדלמרינן במהמיתין לאחר הרגל מטבילין כלי העזרה מפני שנגעו בהן עמי הארץ ברגל. ור"ל דלומר יגמור סבר אם אהה לומר לא יגמור אף הוא לא יתחיל ואין מוזן מלוי לעולי רגלים. ואין הלכה כר"ל: מעבירין על מהרת העזרה. מעבירין את הכלים ממקומן. להטבילין ולטהר את העזרה. מנומחת עמי הארץ שנגעו בהן ברגל: מפני כבוד השבת. שהיו הכהנים לריכין להעסק בלרבי שבת איש בביתו: אף לא ליום ה'. אף אם לשהרס ברגל: ון רבי יהודה לומר יגמור. פי' הר"ב סבר אם (א) כתי"ע בדפוסים הראשונים דתרומה כמו שהיא כר"ל.

הוא הקדרים. והן הקדרות. והן הלוקחים: נאמן. יצא. אינו נאמן: ון הגבאים: שנכנסו לתוך הבית. וכן הגבאים שהחזירו את הכלים: נאמן לומר לא נגענוהו. ובירושלם נאמנים על הקדש. ובשעת הרגל: אף על התרומה: ון הפותח את הבית. והמתחיל בעיסתו על גב הרגל. רבי יהודה לומר יגמור. והכמים אומרים לא יגמור. משעבר הרגל היו מעבירין על מהרת עזרה. עבר הרגל ביום ששי. לא היו מעבירין מפני כבוד השבת. רבי יהודה לומר אף לא ביום חמישי שאין

הא מודיעית כלפינו ומוך בגמרא בקדר יולא וחבר נכנס. פירש"י שהקדר לא יחזור עוד לאחוריו. ואם לא עכשו [יקח] אימתי: ון הגבאים שנכנסו לתוך הבית וכו'. נאמנים לומר לא משגנו כלי הבית. והכי מפרש לה במנה ו' פ"ו דטהרות: נאמן. לשון רש"י ולקדש נאמן אבל לא לתרומה דכולה מחני' לומר בקדש (א) מבתרומה קיימי. [כלומר וכן חומר בתרומה] ובהדיא שטיט כהוספתא הגבאים שנכנסו לתוך הבית נאמן על טהרת חטאת ואין נאמן על טהרת תרומה. והכי חטאת בשר קדש ולא אפר חטאת כדמוכח ההם. ע"כ. והכי הביאו לשון התוספתא דלמנין גם על טהרת תרומה. וכן הרמב"ם העתיקה בפ"ב מהלכות משכב ומושב ומשמע דמנין לענין תרומה. והוא פירקא ו' דטהרות דביה שטיט ג"כ לנבאים ונגבים שנכנסו לבית כו' בנאמנות דתרומה. מיירי.

וע"ה. וז"ל ד"ה חני לה הכא אלא אידי דתקן לעיל דהוא הקדר והן הקדרות. ואפי' הכי לפעמים נאמנים ולפעמים לא. וה"כ נכנס לפעמים נאמנים כשהחזירו ולפעמים לא. ואידי דנגבים חני נמי גבאים דמחני בהדיא בפרק ו' דטהרות אבל אין ראייה מדתקן וזכורבליס נאמן על הקדש ש"מ דרישא לאו בקדש. דאיכא למימר דמכוס סיפא דלף בתרומה נקט לה: ובירושלים נאמן על הקדש. פירש הר"ב על כל כלי חרס בין גדולים בין קטנים. ומיחו בדיקס הארץ לאנשי ירושלים דכל ימיה ויהוד נסכו בביתו. לכך הוסיפו להן טהרה ליחודים מגבול מודיעית. אבל בעלי הלשכה המספקים נכנסו לזכור. די להם שנכנסו לתוך העיר. ולכא בלבד האמיטו על ההביות א"כ יחודים לריכין לדקיס אף לזכור: ושלמיהם יום יום. רש"י: ובשעת הרגל אף על התרומה. כתב הר"ב דלומר קרא ויאסף כל איש וגו'. ורמב"ם בפ"א מהל' מטמאי משכב ומושב כתב מפני שהכל מהורין עומק ועולין לרגל. טעמו דפשיטא: דהך קרא אינו אלא אסמכתא ואי לאו דהכל מהורין לא היו עוקרים לגזרתן שגזרו בע"ה. ולא היו דורשים האי אסמכתא אהה לומר לא יגמור. אף הוא לא יתחיל. הכי מפרשין בגמ' פ"ק

אור גדול וכן במשנה ר"י אומר יגמור. עין בר"ב וכתב"ם. ובביצה י"א ב' קאמר בנ"י ע"ה. מהו דתימא מופאת עם הארץ ברגל כשהרה שו"י רבנן ואפי' דלא התחיל אפי' קמ"ל התירו סופן משום תהלתן התחיל אין לא התחיל לא. ובפ"א כון הקשה על ה"ה ר"י דאיך סר"א דלד"י מופאת ע"ה כשהרה שו"י רבנן הא כשהרה העזרה מודה ר"י דמהורין דהא לא פליג אלא בחמישי. יע"ש. ונראה בפשט דל"ק דאפשר דהיינו מחלקים אליבא דר"י בין חולין ובין קודש דלמולין כשהרה שוניהו רבנן משא"כ לגבי קודש. וכה"ג מצני דחמטרו כתי' אצל תרומה סלגבי חולין. עין בגמ' י"ב ב' תודה בגדי דשאו גופו בוב אצל תרומה ולא אצל חולין עיי"ש. וה"ג אפשר לענין דהחמטרו בקודש סלגבי חולין. ומשום: ס"ק

מלפנים ממודיעים: (מש) ר"ל דוקא אוהו קדר שהכניס נאמן. אבל במסך הקדר לע"ה אחר סם למכרן. אין הכי נאמן: (ג) במסך לו ג"כ קדר אחר סם קדירות, אף דנאמן על שט, אינו נאמן על סל חבירו: (נא) אותן שראוהו עניים יקחו, ולא אחרים. ואפ"ר דלפילו אותן שראוהו מכנים מותרים ליקח: (ג) גזבי מס המלך, והן ע"ה: (ג) ליקח משכנת על המס, ומיירי שלא היה עמקן עכו"ם, להשיג עליהן שיחפסו היטב: (ג) שגנבו כלי חרס, ועשו תשובה והחזירו, וה"ה שאר ע"ה שנכנסו שגל בטרות דבטיח שמה יבוא בע"כ [פסרות ס"ז] רק נקט הכוה לרבותא, אף ולא צעית, בשעת שנכנסו מלמשהם הכל: (ג) ר"ל לא נגענו לתוכו, והכי כלי חרס אינו מהשמל מנבו. ונאמנים ככה"ג אף לתרומה: (ג) הע"ה: (ג) אפי' על כלי חרס גדולי, נאמנים לומר שהן עוברים לקדש: (ג) דאז הכל מהמורין גדולי, (ג) זכר שפתח חביתו למכור יין בירושלי ברגל וע"ה זה משמחו בו. הע"ה ברגל: (ס) שהתחיל למכור קצת מעיסתו ברגל, שמשמחו בו די הע"ה או: (סא) ר"ל מהורין למכור, ולא ייה' מוזן מלוי לעולי רגלים: (סב) דנטמא למסרע ממשמחו כה"ה ברגל, ורק ברגל טהור ס"ה: (סג) ר"ל מעבירין כלי המקדש ממקומן כדי לטהרן בטבילה, מדנגעו בהן הע"ה ברגל: (סד) מדטהוריס הכהנים בבתיהן לזכרי שבת:

תפארת ישראל יבין

בכל נושא לכהן, אפי' מלפניו לזר, אסור לנכנס [כר"ש] זכוכ ס"ה א"ל. ואפילו לר"ה הם דפלוג ארש"י [כח"ס סם ד"ה מן] וס"ל כיון דמוחר בכהן, מתפקס לישראל קרי' ב'י, עכ"ס הכא מדנס לכהן אסור העזרות נס ר"ה מודה דאסור לנכנס. ואת"ל כיון דרק ע"ה שמע רב קודש לא חוי נכהן, לא הו"ל בכלל מסקא לישראל, רק בללא חוי לישראל מלד אסור אחר, אצל ע"ה קודש לא ספק קודש, והו"ל כסור משורי הקדש [מנחות פ"ב מ"ט], וז"כ פרושה בב"מ זה הקדש [מעילה כ"א ב'], דלמרי' דכולן קדושי' אף דלא חוי לישראל. ואף דיש להקט קצת, עכ"פ מסתבר דקודש אינו מטכב שיחול קודש. עכ"פ ב"י לפי דעתו אין הכסין רשאי להקדים תרומה לנכנס, דרק לאכילה ובטיחה נתנה תרומה ולא להספיד [כפ"ה דהרומות]. וכמו כן לאישים לא נתנה, דכמו שהמפרשים תרומה טמאה ל"ה שחייב קדושה, דתתן לו אמר רחמנא ולא לאורו [כפסחים ד"ג א'], והכי לא כתב בפרק ולא לאורו, רק דכתי דייקא מדכתוב תתן לו, והכי לא חוי"י, חס כן ה"ג נידק מנה תתן לו ולא לאישים. אמנם נלפע"ד דמייירי שאלמר

למכור כל השאר אחר הרגל בחזקה טהרה. דאם לא כן לא יתחיל למכור, ולא ייה' מוזן מלוי לעולי רגלים: (סב) דנטמא למסרע ממשמחו כה"ה ברגל, ורק ברגל טהור ס"ה: (סג) ר"ל מעבירין כלי המקדש ממקומן כדי לטהרן בטבילה, מדנגעו בהן הע"ה ברגל: (סד) מדטהוריס הכהנים בבתיהן לזכרי שבת:

למכור כל השאר אחר הרגל בחזקה טהרה. דאם לא כן לא יתחיל למכור, ולא ייה' מוזן מלוי לעולי רגלים: (סב) דנטמא למסרע ממשמחו כה"ה ברגל, ורק ברגל טהור ס"ה: (סג) ר"ל מעבירין כלי המקדש ממקומן כדי לטהרן בטבילה, מדנגעו בהן הע"ה ברגל: (סד) מדטהוריס הכהנים בבתיהן לזכרי שבת:

(ויקרא י"ג) כל אשר יפול עליו מהם זמנתי יטמא כל כלי עץ או בגד או עור או שק. מה שק מיטלטל מלא וריקס. אף כל מיטלטל מלא וריקס. גמ'. ומ"ש הר"ב פי' אחר ומ"ל דטעמא דלין גריך טבילה לפי שהם מנופים כו' והוא ככלי עץ כו'. דחיקא מלחא טובא. דמאי טעמא קאמרי ליה שיה מנופים דמשמע דאי לא דהו מנופים הו מנופים. ומעיקרא קאמר דלפנין מטמאן. והכי נמי תנן ברפ"ב ממס' כלים דלולין בחר חיפוי כדמייתי לה בגמ' דהכא. ואף ציה הפי' עלמא משמע הכי דהא קאמר ולפנין בטל לגביהן. משמע דלגביהן בטל אבל בלא"ה לפי פירק. וה"ל מה נתינת טעם ים ציה שאמרו חכמים דטהורין מפני שהן מנופין. וצוד אי משום לפנין טהורין הם. ל"ל חו למימר והו כלי עץ כו' דמשמע משום כך הם טהורין ולא משום הלפוי. ובגמ' ואי בעינן אימא רבנן לר"א קאמרי מאי דעהיך משום דמנופין. מבטל בטל לפנין גבייהו. ופירש"י מאי דעהיך דילפת טעמא מוקדניה ארמא הא לאו הכי טמאין. אע"ג דעשיין לנחה. מפני שהן מנופין. ובעינן למימר שהלפוי מבטלן והו ליה ככלי מתכות. מבטל בטל לפנין לגבייהו. דרחמנא קרא עץ לכולהו. ובלאו האי קרא נמי לא מקבלי טומאה ע"כ. ולדבריו האי דקאמרי מפני שהן מנופין הוא נתינת טעם לדברי ר"א. דלאיערין לקרא משום דאל"ה ס"ל דהו טמאין. וטעמיה מפני שהן מנופין. ומאי דאיהו דבגן איט במשנה אלא בכח המאמר. ובמחמיהן מפני שהן מנופין קאמרי. דמאי אהי הלפוי הא מבטל בטל גבייהו. ור"ש הר"ב כן פי' רמב"ם כה"ל מטמא משכב ומושב. ל"ק והרי הלמד ערוך הוא. דה"ק שהוא פוסק לאיבעיה אימא ולשוט של הרמב"ם גם הוא מורה יורה כפרש"י שקד כחב שם כפי"א שפנייהן כבטלן לגביהן. דמשמע ודאי דה"ק. דזה שהו ראוי להטמא מפני הלפוי שלקן הרי הן כבטלן לגביהן. אבל כפי"ד

מהלכות כלים כחב בהקד"ו ח"ל כלי עץ וכו' שפיסם במתכת טהורין ואין מקבלין טומאה מאחר שפיסם בטלים. הלפוי עלמא סבור כמו שזכרנו ע"כ. וכחב עליו הכ"מ בשם הר"י קורקום ז"ל דהרמב"ם סובר דאדרבה כל החפויין טהורין ודתינן ברפ"ב כ"ד כלים וחפין כשם טהורין לאו דוקא שיש שהוא חבן ה"ה מחמת דכל החפויין טהורין הן. והא דאמרינן בגמרא גבי שלקן דרחמנא קרייהו עץ. היינו דאל"ה משום לפוי הו טהור. דליפוי מטהרו ולא הו לריכין להזכיר שלא יגעו. אבל קרייהו עץ דלא להו כטייל לגבי לפוי. אבל שאר כלים ודאי בטלן גבי לפויין כיון דכל לפוי טהור והכלי מטופה בדבר טהור הרי גם הוא טהור והיא היא המסקנא דאיבעיה אימא. דאע"ג דלחירולא קמא גם (להמקטן) [ל"ל להתרין] הו הסבירא בהיפך. דמשום החפוי ראוי להטמא לאיבעיה אימא ל"ל הו הכי. וה"ק מאי דעהיך דמשום לפויין לטמאן יותר והוא בהקד. דלפנין לא מטמאן דבטלן אגב כלי. דלא חשיבי כדו שטמא הכלי בשבילו. והכלי בשביל עלמא ודאי איט מטמא כיון שהוא מטופה. והלכך מפני שהן מנופין לא מטמאן. ואין גריך טעם אחר (ולא כטייל) [ל"ל ומגבל כטייל] לפנייהו. לאו אהי דוקא קאמר אלא חלוליהו כלים המנופין קאמר. ואחא מהני כפשטה. ומכ"ל הטעם שאין מטמאין מפני שהן מנופין. עכ"ל. ואע"ג דתחלת לשון הר"ב אפשר שמורים על זה הפי' דקאמר דטעמא דר"ל טבילה. לפי שהם מנופין כו'. אבל סיומא דמלתיה לאו הכי הוא דמסיים והו ככלי עץ כו' דלפי זה הא דהן מנופין אינם עיני הכרח וטעם לטהורין. דהא בלאו הכי טהורין הן. מפני שהן כלי עץ כו'. אלא שלפנין איט מעלה ואינו מוריד. והדרא קישין לזכותא. דדברי הר"ב סותרין זה את זה. דתחלת דבריו דטעמא דטהורין מפני הלפוי. וסוף דבריו דטעמא שהן כלי עץ העשוי לנחה : מליקא לה כסבת הגיגה

הלבנת גבירותא. כללא דפרק ג'

פרק ג' מ"א ב'. ג'. אהת עשרה מעלות עשו חכמים לקודש יותר מלחמיה. ואלו הן על אדם להסביל כלים בתוך כלים לתרומה אבל לא לקודש והוא שהכלי הניזול שיש בתוכו הכלים המטמאין מהור דבזוהא סמא כשם שעלחה לו כפילה עלתה נמי לכלים שבתוכו. בתרומה כל שנטמא אחריו במסקין לא נטמא הוכו ולא בית אצבע שבזובי שפתו והמשקין שבתוכו או שבבית צביעתי סהורין ושותה בו ואינו הושש שיגע מסקין שבפיו באחריו הכלי ויסמא טובו. משא"כ לקודש נטמא אחריו ונטמא כולן. הנושא מדרס מותר לו לישא עמו תרומה כא' והואיל ואין הנושא נונע בתרומה ולא התרומה במדרס, הרי היא מדרס. משא"כ בקודש אעפ"י שלא נגע בו ומעשה היה בא' שנשא תבית דקודש ונטמא במדרס סמא שנשא עמה ובאותה שעה נזרו שנושא המדרס לא ישא הקודש ולא נזרו אלא במדרס כמעשה שהיה, ובעבר ונשא הקודש מהור. בניי אוכלי תרומה אעפ"י שהן סהורין ונזרוין מהטומאות בגדיהן מדרס לקודש, כלי ממוצל ולוחותיו וקירותיו מקשורות כמטה וכיוצא בזה אם נטמא וצריך להסבילו לתרומה יכול להסבילו כולה כאחת כשהוא מקושר. משא"כ לקודש יש בו חומרות, שצריך להחיר ולפרק אותו מקודש, וגם צריך לנגבו, שמא יש שם דבר החוצץ, ומסביל ואח"כ קודש. כלים הננטרים במהרה אסילו היה העושה ת"ח ונזחר בהן צריכין מביילת לקודש סמא נגע בו רוק ע"ה בשעת מלאכה וא"ע הערב שמש, משא"כ בתרומה משתמש בהן בלא מביילת שהרי נגעו במהרה אחר שנגמ. הכלי מוגרף סה שבתוכו לקודש אבל לא לתרומה, כיצד כלי שהוא מלאה פירות פרוצין זה סוה כנון צמיקין וגרונרת ונגעה סומאה אכחת מהו נטמא כל מה שבכלי לקודש, משא"כ לתרומה הרביעי בקודש פסול לתרומה מהור, וכן שלישו שבתרומה כנגע במשקה קודש ה"ו נטמא, והשלשית שבתרומה או שבקודש אם נגע במשקה תרומה לא פסלו. מי שנטמא ידו אחת ונגע בה בידו שניה או ביד הבריו פסל ושניה והרי היא כשלש, וביתה ידו כוללה במשקה, אעפ"י שלא נגע, נטמאה הברחה, וצריך להסביל שתייה ואח"כ יגע בקודש משא"כ בתרומה אם נטמאה ידו אחת לא נטמאת הברחה ואעפ"י נגע בה כיון שהיא נטמאה, ואפי' לא נגע בו אלא נטמא ונגע בתרומה. אוכלין נזבין שלא הוכשרו אוכלין אותן בידים מטמאות, כפי"א בתרומה, אבל בקודש חובת הקודש מסתרוין ואסור למי שיהו מטמאות לאכול קודש שלא הוכשר, ואפי' לא נגע בו אלא בכוש או שחבל לו חבירו לתוך פיו ה"ו אסור, ואצ"ל שאם נגע סומאה באוכלין של קודש שלא הוכשרו שנטמאו מפני שהיה הקודש מבושרין : האונין אחר שכלה זמן אגינות ומחור כפורים אחר שהביא כפרתו צריכין מביילת לאכילת קודש משא"כ לתרומה, שהאינו ומחור כפורים אחר שהביא כפרתו צריכין מביילת לאכילת קודש אבל לא לתרומה ולא עשו מעלה זו אלא לאכילת

לא לנגיעה בקדשים. ושם מעלות הראשונות עשאו אסילו לחלוק שנעשו על מהרה קודש, משא"כ חמס אחרונות עשאו דוקא בקודש, לא בחירוף שנעשו על מהרה קודש : מ"ד, ה'. חומר בתרומה שנאמין ע"ה על מהרה פרת האתא שמפני חומרתה אין מולוין בה, וכן נאמנים על התרומה בשעת הניתוח והבדים מפני שכל העם מסהרין עצמן וכליהן כדי לעשות יינם ושמןם במהרה, עברו הניתוח והבדו אין נאמנים. הן שחביבו לו ע"ה הבית יין או שמן של תרומה לא יקבלנה ממנו שהיא בחוקה נטמאה הניתוח ע"ה עד גת הבא והכיאה לו יקבלנו הימנו אעפ"י שהוא יודע שהיא על אשתדק. הביא לו ע"ה תבית לתרומה כבשאר ימית השנה ואמר הפרשתי בחובך קודש אמילו רביעית, מתוך שנאמן על מהרה קודש נאמן על הכל. ואעפ"י שנאמן ע"ה בשעת ניתוח ובדי' על התרומה אינם נאמנין על הכלי לומר שהיא מותר לתרומה או מהיר לקודש. כלי שהיה בחובו יין או שמן וראינו ע"ה יושב ומסדרו כדי להוציא ממנו נסכים הרי נאמנין על מהרה הכלי ואסילו קודש לגינות ובדי' ע' יום אבל קודש לע' אינם נאמנים, כפי"א בשאר א"י, אבל בירושל' נאמנים על כלי חרס הריק שהוא מהור לקודש לעולם בין כלים דקים או נסים, מלאים הם קודש, הרי נאמן על הכלי אעפ"י שהמשקין שבתוכו מטמאין, אסילו היה בגדו שהוא מדרס בתוך הכלי, הרי הכלי בחוקה מהרה לקודש שאין עושין כשישנות בירושל'ין, וכן המודיעית ולפניה נאמנים על כ"ה, מן המודיעית ולחוק אינן נאמנים, והמודיעית עצמה פעמים בחלוקה נקמנים כלפניהם, כשחבר נכנס וע"ה יוצא וב"ח בידו הרי זה נאמן במודיעית לומר שהוא מהור לקודש, משא"כ שניהן נכנסין או יוצאין אינם נאמנים עד שיהא לפניה מן המודיעית : מ"ו נבאו מלכות והן ע"ה שנכנסו לתוך הבית למשכן, כל שבבית מלא, אם יש עמהם עכרים נאמנים לומר לא נגענו מפני שאימת עכרים עליהן בד"א ביש ערים שנכנסו או שהמשכן בידם, משא"כ באמרו מעצמם נכנסנו אבל לא נגענו נאמנים שהיה שאמר הבה שחתיר, הננכים שנכנסו לבית אין סמא אלא מקום רגלי הננכים שהן מסתדין מלפנש אלא שנטלו דבר בזמנין, ודוקא אוכלים ומשקין וב"ח הפתוחין מטמאין במקום הלכות, משא"כ המשכבות והמרכבות וב"ח המוקפין מצמיד פהיל מהורין, ואם יש עמהן עכרים או אשה הכל מטמא [ו"ל הרמב"ם בהלי משכב ומושב פי"ב, הי"ג, וע"ה אפי' זק"ל כ"ו בניי הרמב"ם שלו שהוא תמוה, שהרי הרמב"ם ב"ח כלי' מכל"ד ה"ו, דאין אדם מטמא במדרס משכב או מרכב שאינן שלו, ואי"ל דנגעו שנכנסו הר"ל לחושש וכפ"ש החם, דזהו דרוק, ומפי"ג נ"ל דדוקא כנגדן אבל כן לחוש רק שישבו עליו, וישבתי כעלמא דאי אין בעלים מקשרין עליו, מידו מהורין דב"ח המב"ם כאן לצדדין קמני דבב"ח המוקף צמ"ס מהורין לגמרי, משא"כ מור"ם עכ"פ נטמא כנגע

עכ"ל

עכ"ל רבינו]. הנבאים והנביאים שעשו תשובה והחזירו טעמין לא מיראה ואמרו ולא נענו בכל מה שכבית כשנכנסו נאמנים ואמרו על כפי רגליהם, די דנאמנים ע"ה על כ"ח בירושלים ע"ה לעיל מ"ה: מ"ן, ה'. הפותח חביתו ברנל והמתחיל בעיסתו ועבר הרנל הרי שאר החבית ושאר העיסה כחוקת מוסאה שנגעו בה ע"ה ואעפ"י שנגע בה רק בזמן הרנל שהוא כחבר, דאינה מהורה אלא ברנל. אחר הרנל במוצאי י"ט [כשלא היה בע"ש דאו אין מעבירין חבלים מפני כבוד שבת וצ"ע שלא הזכיר הרמב"ם בה' סממאי משבב ומושב ה"א הא דבע"ש לא היו מעבירין] היו מטבילין הכלים שבמקדש מפני שנגעו בהן ע"ה בשעת החג, ולפיכך היו אומרים להן אל תגעו בשולחן בשעה שמהין אותו לעולי הרגלים כדי שלא יהיה סמא כסנע אחר הרנל ועריך טבילה והערב שמש וחרי נאמר בכלם הפנים לפני תמיד, וכל הכלים צריכים טבילה והערב שמש הו"ן סמכות הוהב והתחושת שיפויתן בסלין לגביתן. וכל הכלים שבמקדש היו להם שניים ושלישים שאם יסמאו הראשונים יבואו השניים תחתיהם. נשלמה מסכת חגיגה:

מוזמר לתורה ותפלה לעני כי יעמוק ולפני ה' ישפוך שיחו:

ברוך אתה ה' אלהי ישראל מקדש ישראל והזמנים. ברוך יצהלו לך באימה חילי מרום, שרפים וחיות ואופנים. ברוך יפצחו לך צדיקים ערצים גבורי כח, תהלתך לנצח מתנים. ברוך ירגנו לך יושבי סלע יבש, והם עם לא עו כשפנים. ברוך הצלצל לך בכנפיה דבורה נבערה סביב יערה ודבשה, וגם גרון זבוב נבוב וזמרות לך מנעים. ברוך אשורר לך אלהי אבותי הנותן עינים לעוור ולחמר לב דעת, עלי תלמי נרדי גנים. ברוך אומר לך, הנותן ליעף כח, לעבור בחסדך בסירות דונה כבצי אדיר, במים עזים נתיבה לכפנים. ברוך אהלל לך, לך רומיה תהלה, אלהי אבותי, המה הגבורים אנשי שם השאננים. ברוך אודה לך צור ישועתי, כי עד הנה עזרוני רחמיך וחסדיך, ללקוט על הרי בשמך פרחים ושושנים. ברוך אשבח לך כעת תאזרני היל לפרש על פי ה' גם שאר הסדרים דשנים ורעננים. ברוך אקרא לך בקידה וכרועה ובהשהחיה, חוקני ואמצני נא להוציאם לאור לעמך להמתיק מעדנים. ברוך אתה אל עווי תומך אשורי אור עולם רם ונשא ממעל לשחקים ועננים. ברוך כבוד ה' סמקומו, אפאר לך נשגב ומאד נעלה ונעלם וצפון—תדרבי נפשי עוז במכמנים.

אחר סיום סדר מועד יאמר זה

הדרן עלך סדר מועד. והדרך עלן. דעתן עלך סדר מועד. ודעתך עלן. לא נתנשי מנר סדר מועד. ולא התנשי מנן. לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתא: כן יאמר שלש פעמים והלך כן יאמר ז':

הערב נא ה' אלהינו את דברי תורתך בפינו ובכפיוות עמך בית ישראל. ונהיה כולנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו. וצאצאי עמך בית ישראל. כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. מאוייבי תחכמי מצותיך כי לעולם היא לי. יהי לבי בחוקיך למען לא אכוש. לעולם לא אשבח פקודיך כי כם הייתי. ברוך אתה ה' למדני חוקיך. אמן אמן אמן סלה ועד:

מודה אני לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו. ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר. והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. הם רצים לבאר שחת. ואני רץ להי העולם הבא. שנאמר ואתה אלהים תורידם לכאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו יטיהם ואני אכמה בך:

ידוי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו. כשם שעזרתני לסיום סדר מועד. כך תעזרני להתחיל ספרים אחרים ולסיימם. ללמוד וללמד מתוך הרחבה. לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים (ואמוראים). ותלמידי חכמים הנזכרים בסדר מ"עד ובכל הספרים שלמדתי. יעמד לי ולזרעי ולזרע זרעי. שלא תמוש התורה הקדושה. מפי ומפי זרעי וזרע זרעי מעתה ועד עולם. ויקוים בנו מקרא שכתוב בהתהלכך תנחה אותך. כשכבך תשמור עליך. והקיצות היא תשיחך. כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים. אורך ימים בימינה. עושר וכבוד בשמאלה. ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:

להודות ולהלל לשבח לפאר ולרום לחדר ולנצח על כל דברי שירות ותשבחות. דוד בן ישי עבדך משיחך: בעצתך תנחני ואחר כבוד תקחני: והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו: אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו: ואני כחסדך בטחתי וגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי: שוש אשיש בה' תגל נפשי באלהי. כי הלכישני בגדי ישע. מעיל צדקה יעטני. כחתן יכהן פאר. וככלה תעדה כליה: ויבטחו בך יודעי שמך. כי לא עובת דורשיך ה': שמתו בה' וגילו צדיקים והרגינו כל ישרי לב: נר לרגלי דבריך. ואור לנתיבותי: אודך כי עניתני ותהי לי לישועה: השיר שהלויים היו אומרים בבית המקדש וכו':

(6) הסוקים יט להס סוד גדול לכל האומרים לאחר משנתו):

יְתַגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֵלְמָא דִּי הוּא עֵתִיד לְאַתְחַדְתָּא וְלֵאחֵימָא מִתְיָא. וְלֵאפְקָא יִתְחַזֵּן לְחַיֵּי עֵלְמָא. וְלִמְבַנְיָא קַרְתָּא דִּי יְרוּשָׁלַם. וְלֵשְׁכָלְלָא הֵיכְלָהּ בְּגוּהָ. וְלִמְעַקְר פְּלִחְתָּא נְכַרְאָה מִזְרָעָא. וְלֵאחֵימָא פְּלִחְתָּא דִּי שְׁמִיָּא לְאַתְרָהּ. וַיִּמְלִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתָהּ וַיְקַרְהָ. בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמֵי עֵלְמִיָּא. יִתְפַּרַּךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמַם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְחַדַּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵלְמָא מִן כָּל (בעש"ת) וְלְעֵלְמָא מִכָּל בְּרַבְתָּא וְשִׁידְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן:

על ישראל ועל רבנן. ועל תלמידיהון ועל כל תלמידיהון ועל כל מן דעסקין באורייתא די פאתרא הדין ודי ככל אתר ואתר ואתר יהא לחון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמין וחיין אריבין ומוזני ריחי ופורקנא מן קדם אבוהון דבשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיין טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: עשה שלום (בעש"ת השלום) במרומוי הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

